Begroting 2027:

Meerjarenraming 2028 – 2030

“Samen voor Voerendaal”

luisteren – verbinden – doen

voerendaal

gemeente voerendaal

Aanbieding begroting:

Beste raadsleden en inwoners van Voerendaal,

Voor u ligt de Begroting 2027, de eerste begroting van deze bestuursperiode die volledig in het teken staat van de uitvoering van het coalitieprogramma "Samen voor Voerendaal: luisteren, verbinden, doen". Waar het coalitieprogramma de koers voor de komende jaren heeft uitgezet, vertaalt deze begroting die koers naar concrete acties en middelen voor 2027 en naar de meerjarenraming 2028-2030.

Wij bieden deze begroting aan in een tijd waarin de financiële ruimte van gemeenten structureel onder druk staat. Het Rijk vraagt meer van gemeenten, terwijl de middelen niet in gelijke mate meegroeien. Voor Voerendaal komt dat samen met een fors investeringsvolume waarvan de kapitaallasten nog jarenlang doorwerken. Dat betekent dat wij u deze begroting niet aanbieden met de illusie dat alles kan; wij bieden u een begroting aan die scherpe keuzes nodig maakt en die eerlijk is over het meerjarige perspectief. In de bestuurlijke samenvatting en de financiële paragrafen leest u waar dat toe leidt: niet meer doen, maar beter, en dat samen met inwoners, partners en de regio.

Met het aanbieden van deze begroting kondigen wij daarom de start aan voor een brede heroverweging op ambities, taken en prioriteiten. Dit is nodig voor toekomstige solide begrotingen. Hierbij is aandacht voor een goede balans tussen uitvoeringskracht, middelen en resultaten voor onze inwoners. We kijken naar het brede gemeentelijke takenpakket en brengen in beeld welke afwegingen op de verschillende onderwerpen gemaakt kunnen worden. Hiermee is de deze begroting geen eindproduct, maar een vertrekpunt voor verdere keuzes.

Deze begroting is meer dan een jaarlijks financieel document. Dit is het eerste instrument waarmee wij de zeven opgaven uit het coalitieprogramma – van leefbare kernen tot regionale samenwerking – concreet maken. Tegelijkertijd biedt het u als raad de mogelijkheid om uw kaderstellende én controlerende rol te vervullen op het moment dat die er het meest toe doet.

Nieuwe voorstellen met financiële gevolgen leggen wij nog nadrukkelijker langs de meetlat van deze begroting en de meerjarenraming, zodat besluitvorming en begrotingsdiscipline in de pas blijven lopen.

Wij wensen u veel leesplezier en inspiratie bij het lezen van deze begroting, en zien uit naar het gesprek met u over de keuzes die erin voorliggen.

Het college van burgemeester en wethouders van Voerendaal

Bestuurlijke samenvatting:

Voor u ligt de Begroting 2027, de eerste begroting die volledig in het teken staat van de uitvoering van het coalitieprogramma 2026-2030 "Samen voor Voerendaal: luisteren, verbinden, doen". Waar het coalitieprogramma de koers voor deze bestuursperiode heeft uitgezet aan de hand van zeven opgaven — van leefbaarheid tot regionale samenwerking — vertaalt deze begroting die koers naar concrete acties en middelen voor het komende jaar. De opbouw van deze begroting sluit dan ook bewust aan bij die zeven opgaven: elk programma draagt op zijn eigen manier bij aan één of meerdere ervan.
Deze aansluiting is niet vrijblijvend. Op vrijwel elk vlak – van de gemeenschapsontwikkeling in onze kernen tot de woningbouwopgave, van de klimaatadaptatie tot de organisatorische slagkracht van onze gemeente – geldt dat de ambities uit het coalitieprogramma alleen te realiseren zijn binnen een financieel kader dat onder druk staat. Het Rijk geeft minder geld, terwijl van gemeenten meer wordt gevraagd. Dat betekent dat deze begroting niet alleen een uitvoeringsagenda is, maar ook een instrument om scherpe keuzes zichtbaar en verantwoord te maken: niet meer doen, maar beter, en dat samen met inwoners, partners en de regio.

In het vervolg van deze begroting wordt per programma inzichtelijk gemaakt welke maatschappelijke opgaven, doelen, kernopgaven en focuspunten voor 2027 aan de orde zijn, inclusief de risico's, ontwikkelingen en financiële impact. Daarmee biedt deze begroting de raad zowel een kaderstellend als een controlerend instrument, in lijn met de ambitie uit het coalitieprogramma om transparant en integraal te werken.

Langs de lijn van de zeven opgaven uit het coalitieprogramma ziet het beeld voor 2027 er als volgt uit:

Fijne buurten en kernen. (Leefbaarheidsopgave)
De gebiedsgerichte aanpak van gemeenschapsontwikkeling, zoals ingezet in Ubachsberg, wordt in 2027 verbreed, ondersteund door een leefbaarheidsfonds en de kernwethouders. Daarnaast krijgen de voorzieningen in de kernen — De Borenburg, De Joffer en 't Wouves — een grondige opknapbeurt.

Mensen en gezondheid. (Sociaal-economische opgave)
De gemeente zet in op ontmoeting, vroegsignalering via de Burgerijen en het sociaal team, en op de realisatie van nieuwe schoolgebouwen in Ubachsberg en Ransdaal. Arbeidsparticipatie blijft, gezien de regionale arbeidsmarkt, een zaak van samenwerking op Parkstad- en Zuid-Limburgse schaal.

Wonen en leven. (Ruimtelijke ordeningsopgave)
De Omgevingsvisie vormt het kompas voor de ruimtelijke keuzes van de gemeente en wordt vanaf 2027 verwerkt in omgevingsprogramma's. Tegelijk werken we aan meer betaalbare woningen, aan natuur- en landschapsontwikkeling zoals in het Ransdalerveld en aan een toekomst voor ons cultureel erfgoed.

Klimaat, water en energie. (Verduurzamingsopgave)
Met de uitvoering van het watertakenplan en het klimaatadaptatieplan wordt de openbare ruimte beter bestand gemaakt tegen hitte, droogte en wateroverlast. Energie opwek, besparing en infrastructuur staat hoog op de mondiale agenda, zo ook in Voerendaal. De vraagstukken vragen om bewustwording bij inwoners en partners over hun eigen rol daarin en ondersteuning bieden waar nodig.

Een thuis voor iedereen. (Huisvestingsopgave)
De druk op de woningmarkt vraagt om gerichte aandacht en acties voor starters, sociale huurders en bijzondere doelgroepen. In 2027 wordt de strategie voor huisvesting van bijzondere doelgroepen uitgewerkt en uitgevoerd, in combinatie met de bredere woningbouwopgave.

Uitvoering en dienstverlening. (Organisatorische opgave)
Een toekomstbestendige organisatie en goede, toegankelijke dienstverlening zijn een randvoorwaarde voor alles wat hierboven staat. De gemeente kiest daarbij nadrukkelijk voor kwaliteit boven kwantiteit: niet meer, maar beter.

Samen voor elkaar. (Opgave regionale samenwerking)
Voerendaal kan en wil opgaven niet alleen oppakken. De samenwerking binnen Parkstad en met buurgemeenten wordt verder versterkt, verbonden partijen worden scherper aangestuurd, en maatschappelijke organisaties worden actief betrokken bij de ontwikkeling van onze kernen en buurten.

Financiële impact

Het financiële vertrekpunt van deze begroting is de vastgestelde begroting 2026. Hieraan zijn vervolgens de structurele financiële effecten vanuit de najaarsrapportage 2025 en voorjaarsrapportage 2026 toegevoegd, wat resulteert in onderstaand bijgesteld begrotingssaldo.

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Vastgestelde begroting 2026-2029	**213**	**222**	**185**	**-748**
Mutaties najaarsrapportage 2025	-43	235	40	40
Mutaties voorjaarsrapportage 2026	-43	-53	-62	-62
Bijgestelde Begroting 2026-2029	**127**	**404**	**163**	**-770**

Vervolgens zijn hier diverse mutaties op doorgevoerd, welke onder deze tabel op hoofdlijnen worden toegelicht. Een meer verdiepende analyse is per programma opgenomen.

Al deze bijstellingen samen vormen de **primitieve begroting 2027-2030**:

Begroting 2027 Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Bijgestelde Begroting 2026-2029	**127**	**404**	**163**	**-770**
Financieel technische maatregelen:				
Meicirculaire 2026	394	-49	-45	39

Mutatie voorziening onderhoud gebouwen	100	100	100	100
Actualisatie MJIP – Autonoom	208	-255	2	44
Mutatie algemene reserve	700	-150	-500	
OZB	18	16	91	174
Autonome ontwikkelingen:				
Gemeenschappelijke regelingen	-514	-535	-509	-510
BUIG uitkering	506	506	506	506
WMO - bijstelling o.b.v. feitelijke cijfers	-227	-227	-227	-227
Jeugdhulp	-175	-176	-176	-176
Lasten verzwarende maatregelen:				
Bouwleges	215	240	350	520
Nieuwe beleidsvoornemens / investeringen:				
Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS)	-400			
Huisvesting bijzonder doelgroepen	-100			
Branding	-50			
Craubeek – wegen en openbaar groen			-74	-73
Overige verschillen	-153	22	367	344
Saldo Begroting 2027-2030	649	-104	48	-29
Dekkingsmaatregel:				
Inzet reserve afschrijving		296	370	370
Saldo Begroting 2027-2030	**649**	**192**	**418**	**341**

Meicirculaire 2026
Over de effecten vanuit de meicirculaire bent u via een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Mutatie voorziening onderhoud gebouwen
In de raadsvergadering van oktober 2025 is het geactualiseerde MJOP vastgesteld. Bij het vaststellen van de voorziening is onvoldoende rekening gehouden met de stand van de voorziening. Met deze mutatie wordt deze omissie aangepast naar de juiste hoogte.

Actualisatie MJIP
Er is met de gemeenteraad afgesproken dat de meerjaren investeringsplanning (MJIP) bij elk P&C document geactualiseerd gaat worden, zodat deze beter aansluit bij de reële planning. Deze actualisatie heeft voor de begroting 2027 een positief financieel effect.

Mutatie algemene reserve
Bij het opstellen van de begroting 2026 heeft er een mutatie in de algemene reserve plaatsgevonden om deze begroting sluitend te maken. Door het verwijderen van deze mutatie wordt deze maatregel niet meer ingezet om de begroting 2027 sluitend te maken.

Gemeenschappelijke regelingen
De financiële bijstelling vanuit de diverse begrotingen van gemeenschappelijke regelingen, zijn in de raadsvergaderingen van mei en juni ter informatie aan de gemeenteraad voorgelegd.

BUIG uitkering
De BUIG uitkering wordt jaarlijks op basis van het uitkeringsbestand van het betreffende jaar minus 2 (voor 2026 dus op basis van uitkeringsbestand 2024) uitgekeerd. De BUIG uitkering is op basis van de voorlopige uitkering 2026 opgenomen in de begroting 2027 en heeft een positief effect aangezien het uitkeringsbestand in 2024 aanzienlijk is toegenomen en dit pas in de inkomsten tot uiting komt in 2026.

WMO - bijstelling op basis van feitelijke cijfers
Het huidige inkoopcontract loopt af in 2026 en wordt verlengd met 1 jaar. Met de verlenging zijn ook nieuwe tarieven afgesproken. Dit zorgt voor een stijging van de kosten.

Jeugdhulp
De gemeente Voerendaal is wettelijk verplicht om deel te nemen aan de jeugdhulp Zuid-Limburg. (voor het verblijf en zware vorm van jeugdhulp). Binnen dit verband zijn nieuwe afspraken gemaakt met zorgaanbieders en is de regionale aansturing gewijzigd.

Bouwleges
In de nieuwe legesverordening 2027 is enerzijds een procentuele stijging van leges bouw- en woningtoezicht opgenomen. Daarnaast is in de huidige verordening een maximumbedrag opgenomen per legesoplegging. Dit maximum wordt in de nieuwe legesverordening losgelaten, wat zorgt voor een aanzienlijk positief effect op de inkomsten.

OZB
Naast de reguliere 3% verhoging als gevolg van indexatie, zijn de OZB-opbrengsten ook in lijn gebracht met het masterplan wonen, wat zorgt voor een areaal uitbreiding met meer opbrengsten tot gevolg. Hierbij is het voorzichtigheidsprincipe toegepast.

Oud Limburgs Schuttersfeest
Schutterij Sint Hubertus uit Ubachsberg heeft in 2026 het Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS) in Melick gewonnen. Dit betekent dat de Gemeente Voerendaal in 2027 gastheer is voor de organisatie van het OLS 2027. Om de organisatie van dit grote evenement mogelijk te maken is er voor 2027 incidenteel budget voorzien.

Huisvesting bijzonder doelgroepen
De gemeente Voerendaal heeft de wettelijke plicht om doelgroepen op te vangen om een eerste aanzet te maken is hier €100.000 voorzien.

Branding
De incidentele middelen zijn bestemd voor de ontwikkel- en implementatiefase van Branding Voerendaal. Het budget wordt ingezet voor het eenmalig bepalen van de merkwaarden en het uitwerken van de brandingaanpak.

Craubeek – wegen en openbaar groen

Voor de reconstructie van Craubeek is in voorgaande begrotingen een voorbereidingskrediet opgenomen. In de nu voorliggende begroting wordt een investeringskrediet voor de gehele uitvoering opgenomen.

Inzet reserve afschrijving

In deze begroting is er tevens voor gekozen om de afschrijvingen met betrekking tot de investeringskredieten voor de Joffer en Borenburg, kunstgrasveld RKVV Voerendaal en Voerendaal Oost (alleen openbaar groen) ten laste van de reserve afschrijvingen te brengen. Er wordt vanuit de algemene reserve een bedrag van € 4,5 miljoen over te boeken naar de reserve afschrijving.

Inhoudsopgave

Begroting 2027: 1
Aanbieding begroting: 2
Bestuurlijke samenvatting: 3
Inhoudsopgave 8
Begroting in een oogopslag: 10
Leeswijzer: 11
Programma's: 12
0. Bestuur en ondersteuning 13
1. Veiligheid: en handhaving 17
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 19
3. Economie 21
4. Onderwijs 23
5. Sport, cultuur, recreatie: en openbaar groen 25
6. Sociaal domein: en maatschappelijke ontwikkeling 28
7. Volksgezondheid en milieu: afval en waterbeheer 34
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing 37
Financiële recapitulatie 41
Paragrafen 43
Lokale heffingen: 44
Weerstandsvermogen & Risicobeheersing 52
Onderhoud kapitaalgoederen: 55
Financiering: 61
Bedrijfsvoering: 65
Verbonden partijen: 66
Grondbeleid: 81
Openbaarheid (Woo) 82
Investeringsprogramma: 84
Financiële begroting: 86
Overzicht baten en lasten 87
Begrotingsresultaat voor en na bestemming 89
Bijlagen: 93
Budgettaire kaders 94
Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld 96

Overzicht incidentele baten en lasten 98
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 101
Recapitulatie begrotingsevenwicht 102
Verplichte BBV beleidsindicatoren 103
Overzicht reserves en voorzieningen 107
Lijst van afkortingen 109
Raadsbesluit 111

Begroting in een oogopslag:

BEGROTING 2027 Voerendaal

INKOMSTEN € 47.705.000

Rijksinkomsten	**€ 31.891.000**
Gemeentefonds	28.209.000
Doeluitkeringen	3.682.000
Lokale belastingen & heffingen	**€ 8.908.000**
OZB	3.603.000
Rioolrecht	2.376.000
Afvalstoffenheffing	2.005.000
Toeristenbelasting	67.000
Hondenbelasting	-
Leges	824.000
Overige belastingen	33.000
Diversen	**€ 6.905.000**
Reserves	5.691.000
Dividend	142.000
Rente	136.000
Verhuur	494.000
Overige inkomsten	461.000

Hoeveel betaal ik in 2027?

OZB (bij gemiddelde WOZ-waarde woning € 396.000)	€ 514
Rioolrecht	€ 406
Afvalstoffenheffing (bij gemiddeld ledigingsaanbod)	€ 348
Gemiddelde woonlasten per huishouden	€ 1.268

UITGAVEN € 47.076.000

Bestuur en ondersteuning	**€ 14.551.000**
Bestuur	1.719.000
Burgerzaken	538.000
Overhead	7.121.000
Overig	5.172.000
Veiligheid	**€ 1.907.000**
Crisisbeheersing en brandweer	1.275.000
Openbare orde en veiligheid	632.000
Verkeer, vervoer en waterstaat	**€ 2.544.000**
Verkeer en vervoer	2.544.000
Economie	**€ 203.000**
Economische ontwikkeling en toerisme	203.000
Onderwijs	**€ 1.013.000**
Onderwijshuisvesting	324.000
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	689.000
Sport, cultuur en recreatie	**€ 4.289.000**
Subsidies	171.000
Sportaccommodaties	925.000
Bibliotheek	360.000
Openbaar groen	1.927.000
Overig	906.000
Sociaal domein	**€ 15.356.000**
Inkomensregelingen	4.141.000
Sociale werkvoorziening	1.010.000
Gemeenschapsaccommodaties	1.313.000
Jeugd	3.226.000
Maatschappelijke ondersteuning	5.297.000
Overig	369.000
Volksgezondheid en milieu	**€ 4.580.000**
Volksgezondheid	€ 891.000
Riolering	€ 1.744.000
Inzameling huishoudelijk afval	€ 1.611.000
Milieubeheer	€ 314.000
Overig	€ 20.000
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**€ 2.632.000**
Wonen en bouwen	895.000
Ruimtelijke ordening	1.737.000

voerendaal

Leeswijzer:

De programmabegroting 2027 is opgebouwd conform voorgaand jaar. De opbouw ondersteunt de raad om zowel de kaderstellende als de controlerende taak beter te kunnen vervullen.

De begroting volgt een vaste opbouw per programma:

- **Maatschappelijke opgaven** – wat is de maatschappelijke opgave binnen het programma? Bij de maatschappelijke opgaven maken we ook de koppeling naar het coalitieprogramma “Samen voor Voerendaal” per programma.
- **Doelen** – welke resultaten streven we op langere termijn na?
- **Kernopgaven** – wat is de kern van het programma en welke wettelijke taken zijn aan de gemeente opgedragen?
- **Focuspunten 2027** – waar ligt in dit jaar de nadruk? Per focuspunt wordt uitgewerkt:
    - **Actie** – wat gaan we in 2027 concreet doen?
    - **Coalitieprogramma** – gekoppeld aan opgaven coalitieprogramma.
    - **Oplevering / concrete opbrengst** – wat is het verwachte resultaat en wanneer is dit gereed?
    - **Effect** – welk maatschappelijk effect willen we bereiken?
- **Risico’s en ontwikkelingen** – welke relevante risico’s en ontwikkelingen zijn voorzien binnen het programma?
- **Financiële impact** – tabel met een lasten en baten per programma waarbij de voornaamste mutaties worden toegelicht.

Met deze opzet leggen we de nadruk op bestuurlijke accenten en concrete acties. Dit maakt de begroting beter voorspelbaar en toetsbaar binnen de P&C-cyclus.

De begroting bevat de volgende programma’s:

0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid en handhaving
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Alle gebruikte afkortingen worden toegelicht in het laatste hoofdstuk Afkortingenlijst.

Programma's:

0. Bestuur en ondersteuning

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Burgemeester D.P.W. Joppe, Wethouder P.J.E. Leunissen, Wethouder R.B.M. Braun.
Taakvelden: bestuur, burgerzaken, overhead, treasury, belastingen en financiën, algemene uitkering, beheer overige gebouwen.

Maatschappelijke opgaven

- Betrouwbare, toegankelijke gemeente
- Een sterke gemeenschap

Dit programma geeft primair invulling aan de organisatorische opgave en de opgave regionale samenwerking uit het coalitieprogramma “Samen voor Voerendaal”.

Doelen

- Goede samenleefomgeving
- Grip op sturing beoogde maatschappelijke effecten
- Regie op samenwerkingen en verbonden partijen
- Digitale oplossingen in dienst van inwoners

Kernopgaven

De gemeente versterkt haar interne organisatie met als doel om het primaire proces (dienstverlening aan inwoners en uitvoering van beleid) efficiënt, rechtmatig en toekomstbestendig te ondersteunen. De focus ligt op een samenhangende en professionele inrichting van bedrijfsvoering, informatisering en automatisering, communicatie en facilitaire ondersteuning. Dit vraagt om integrale sturing, inzet op digitalisering en het versterken van de interne samenhang.

Burgerzaken vervult een sleutelrol in de persoonsgebonden dienstverlening van de gemeente en borgt rechtszekerheid, privacy en veiligheid. In een context van toenemende digitalisering, complexe regelgeving en veranderende inwonersbehoeften is continu investeren in kwaliteit, rechtmatigheid en klantgerichtheid noodzakelijk.

Focuspunten

In 2027 ligt de focus op het borgen van wat in 2025 en 2026 is opgestart en op het aantoonbaar voldoen aan bestaande en nieuwe wet- en regelgeving waaronder de BIO2, AVG, NIS2 en WMEBV. Bij dienstverlening kijken we naar de dagelijkse praktijk van onze inwoners, ondernemers en verenigingen, waarbij we uitvoering geven aan de WMEBV — met digitale inclusie als norm en de menselijke maat als vertrekpunt.

Op het gebied van uitvoeringskracht zetten we in op balans tussen hetgeen nodig is en gevraagd wordt enerzijds en anderzijds op hetgeen is in financiële zin en beschikbare capaciteit mogelijk is. We spelen daarbij op actualiteit in relatie tot reguliere, vaak wettelijke, taken en borgen dat de gemeente haar taken kan vervullen met inbegrip van hetgeen

maatschappelijke gevraagd wordt. Waar Voerendaal het zelf niet zou kunnen, wordt nadrukkelijk gekeken naar samenwerking.

Risico's en ontwikkelingen

Informatieveiligheid

Ontwikkeling: De gemeente staat, net als andere publieke organisaties, voor de uitdaging om te voldoen aan de Europese NIS2-richtlijn en het daaropvolgende vernieuwde nationale normenkader BIO2.0. Dit betekent dat informatiebeveiligingsstandaarden (aantoonbaar) verhoogd moeten worden.

Effect: De aandacht voor de verdere versterking van informatieveiligheid neemt verder toe inclusief de noodzaak om te blijven investeren in hardware, software en "mindware". Via een verbeterplan, vastgesteld beleid en een managementsysteem voor informatiebeveiliging borgen we de digitale weerbaarheid, aangevuld met medewerkersbewustwording via het awareness-platform ARDA en verantwoording via ENSIA.

Financiële impact

Programma Bestuur en ondersteuning				*Bedragen x € 1.000*			
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Bestuur	2.173	1.534	1.454	1.719	1.655	1.662	1.680
Burgerzaken	468	450	470	538	450	483	518
Beheer overige gebouwen en gronden	176	149	115	81	81	81	81
Overhead	6.141	7.654	6.831	7.121	6.677	6.728	6.514
Treasury	229	-263	-162	323	511	75	492
OZB woningen	68	86	91	82	84	88	91
OZB niet-woningen	14	16	18	17	17	18	19
Belastingen overig	17	16	16	16	16	16	16
Overige baten en lasten	0	121	620	1	1.247	2.044	2.876
Mutaties reserves	2.881	682	854	4.652	60	3	0
Resultaat van de rekening van baten en lasten	3.492	255	-127	0	0	0	0
Totaal lasten:	***15.659***	***10.701***	***10.179***	***14.550***	***10.799***	***11.198***	***12.287***
Baten:							
Bestuur	27	20	20	20	0	0	0
Burgerzaken	279	255	270	284	284	284	284
Beheer overige gebouwen en gronden	74	114	20	20	20	20	20
Overhead	89	0	0	20	0	0	0
Treasury	443	273	294	278	224	238	232
OZB woningen	2.781	2.862	2.971	2.982	3.085	3.268	3.451
OZB niet-woningen	598	596	614	621	640	659	679
Belastingen overig	14	7	7	7	7	7	7

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	27.039	27.127	27.271	28.209	28.281	28.467	29.711
Mutaties reserves	4.951	3.018	1.194	5.691	1.316	1.292	974
Totaal baten:	***36.296***	***34.273***	***32.661***	***38.132***	***33.857***	***34.235***	***35.359***
Saldo programma	**20.637**	**23.572**	**22.482**	**23.582**	**23.057**	**23.037**	**23.072**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd. In de huidige personeelsbegroting is rekening gehouden met de cao-afspraken die tot en met begin 2027 afgesproken zijn. Voor de resterende jaren is een stelpost loonstijgingen opgenomen binnen het taakveld overige baten en lasten.
Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026. Binnen dit programma raakt dit vooral de taakvelden bestuur, burgerzaken en overhead.

Overhead

Digitale dienstverlening

Betreft een bijstelling op basis van de begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Solido. Voor verdere toelichting van de bijstelling van Solido wordt verwezen naar de vergadering van de raad van 21 mei 2026.

Daarnaast is er extra budget opgenomen voor diverse projecten in het kader van AI-implementatie, Fabric en e-formulieren.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Betreft een bijstelling op basis van de begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling BsGW, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de areaaluitbreiding vanuit het masterplan wonen, waarbij het voorzichtigheidsprincipe is toegepast.

Treasury

Op basis van de geactualiseerde investeringsplanning is er ook een inschatting gemaakt van de benodigde financieringsbehoefte. De daaraan gerelateerde rentekosten zijn bijgesteld in deze begroting.

Mutatie reserves

In de begroting 2026 is de algemene reserve ingezet om de begroting sluitend te krijgen. Deze mutatie is in de begroting 2027 eruit gehaald. Hiermee wordt de AR niet meer ingezet als structureel dekkingsmiddel. Wél is er 4,5 miljoen overgeboekt vanuit de algemene reserve naar de reserve afschrijving, ter dekking van de afschrijvingslasten van diverse investeringsprojecten.

Tevens wordt er een onttrekking begroot vanuit de reserve uitvoeringskracht ter dekking van incidentele personeelskosten.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering is in lijn met voorgaande begrotingen, en conform begrotingscirculaire van de provincie, herrekend op basis van de meicirculaire 2026.

1. Veiligheid: en handhaving

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Burgemeester D.P.W. Joppe.
Taakvelden: Crisisbeheersing en brandweer, Openbare orde en veiligheid.

Maatschappelijke opgaven

- Veilige en gezonde leefomgeving

Dit programma draagt met name bij aan de opgave regionale samenwerking uit het coalitieprogramma, door de intensivering van de samenwerking met buurgemeenten op het gebied van toezicht, handhaving en veiligheid, en levert daarmee tevens een randvoorwaarde voor de leefbaarheidsopgave.

Doelen

- Bestrijding ondermijning
- Verbeteren veiligheidsgevoel
- Versterken weerbaarheid en samenleving

Kernopgaven

De gemeente staat voor de opgave om veiligheid te waarborgen en zorg te dragen voor een rechtvaardige, weerbare en leefbare gemeenschap. Toezicht en handhaving zijn hierin de ondersteunende instrumenten. Door de inzet op samenwerking en een integrale benadering dragen we bij aan een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Focuspunten

De focuspunten voor 2027 bestaan voor een belangrijk deel uit uitvoerende werkzaamheden die voortkomen uit vastgesteld beleid, lopende programma's en regionale samenwerkingsafspraken. Daarmee ligt de nadruk op het verder brengen en uitvoeren van eerder ingezette lijnen. Daarnaast is er in 2027 bijzondere aandacht voor het intensiveren van de samenwerking met buurgemeenten.

Risico's en ontwikkelingen

Actualiteit langdurige verstoringen
Ontwikkeling: Met toenemende geopolitieke spanningen, hybride dreigingen, klimaatverandering en netcongestie is de dreiging van langdurige verstoringen reëel.
Effect: Dit vraagt om zowel het versterken van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht van de samenleving als ook het borgen van continuïteit van gemeentelijke dienstverlening. Een voorbeeld van een mitigerende maatregel hierop is het aanleggen van een noodstroomvoorziening voor het gemeentehuis.

Financiële impact

Programma Veiligheid en Handhaving							*Bedragen x € 1.000*
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Crisisbeheersing en brandweer	1.210	1.220	1.250	1.275	1.321	1.366	1.412
Openbare orde en veiligheid	519	584	566	632	644	651	651
Totaal lasten:	***1.729***	***1.804***	***1.816***	***1.907***	***1.964***	***2.017***	***2.063***
Baten:							
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	23	5	5	5	5	5	5
Totaal baten:	***23***	***5***	***5***	***5***	***5***	***5***	***5***
Saldo programma	**-1.706**	**-1.799**	**-1.811**	**-1.902**	**-1.959**	**-2.012**	**-2.058**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd. Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026. Binnen dit programma raakt dit vooral het taakveld openbare orde en veiligheid.

Crisisbeheersing en brandweer

Betreft een bijstelling van de begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Voor verdere toelichting van de bijstelling van VRZL wordt verwezen naar de vergadering van de raad van 25 juni 2026.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder G.A.H. Delsing, Wethouder R.C.H. Keijbets, Wethouder R.B.M Braun
Taakvelden: verkeer en vervoer, parkeren.

Maatschappelijke opgaven

- Verkeersveilige gemeente
- Bruisende kernen

Dit programma geeft primair invulling aan de ruimtelijke ordeningsopgave uit het coalitieprogramma, in het bijzonder het onderdeel bereikbaarheid.

Doelen

- Integrale aanpak openbare ruimte
- Duurzame en klimaat adaptieve openbare ruimte
- Bevorderen verkeersveiligheid

Kernopgaven

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhouden, leefbaar en veilig houden van de openbare ruimte, en voor de inrichting en onderhoud van het wegennet (verhardingen). Daarbij staat het voldoen aan wettelijke kaders centraal, evenals het zorgvuldig balanceren van onderhoudsniveaus en beschikbare middelen.

Focuspunten

In 2027 worden de eerder vastgestelde opgaven uitgevoerd; zoals onder meer met de uitvoering van Voerendaal-Oost en de verdere uitwerking van de plannen voor de reconstructie van Craubeek. Het wegenbeheerplan geeft de kaders voor onderhoud. De voorgenomen projecten zijn opgenomen in de investeringsparagraaf.

Risico’s en ontwikkelingen

Prijsontwikkelingen en leveranties
Ontwikkeling: Als gevolg van de ontwikkelingen in onder meer het Midden-Oosten liggen (mogelijke) prijsstijgingen en problemen met leveranties van materialen voor de hand.
Effect: De kans is reëel dat budgetten niet toereikend zullen zijn en dat planningen niet gehaald gaan worden als gevolg van stagnaties in leveranties van (bouw)materialen. Indien dit realiteit wordt, informeren wij de raad hier over.

Aandacht voor participatie
Ontwikkeling: Projecten in de openbare ruimte worden ontworpen/vormgegeven conform een participatietraject. Dit betekent investeren aan de voorkant in draagvlak en cocreatie.
Effect: Gedragen planvorming met corresponderende doorlooptijd.

Financiële impact

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat							*Bedragen x € 1.000*
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Verkeer en vervoer	2.507	2.803	2.743	2.544	2.666	3.279	3.312
Totaal lasten:	***2.507***	***2.803***	***2.743***	***2.544***	***2.666***	***3.279***	***3.312***
Baten:							
Verkeer en vervoer	303	53	53	53	53	53	53
Totaal baten:	***303***	***53***	***53***	***53***	***53***	***53***	***53***
Saldo programma	**-2.204**	**-2.751**	**-2.690**	**-2.491**	**-2.614**	**-3.227**	**-3.259**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Kapitaallasten

In opmaat naar de begroting 2027 is de meerjaren investeringsplanning wederom kritisch beoordeeld en geactualiseerd. Deze actualisatie heeft een meerjarig financieel effect op de kapitaallasten. Voor meer toelichting zie ook de paragraaf Investeringen. Binnen dit programma raakt dit vooral het taakveld verkeer en vervoer.

3. Economie

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder G.A.H. Delsing.
Taakvelden: economische ontwikkeling, fysieke bedrijfsinfrastructuur, bedrijfsloket en bedrijfsregelingen, economische promotie.

Maatschappelijke opgaven

- Bruisende kernen

Dit programma draagt bij aan de leefbaarheidsopgave uit het coalitieprogramma, door in te zetten op een aantrekkelijk en vitaal voorzieningenniveau in de kernen.

Doelen

- Gebiedspromotie en aantrekkelijke infrastructuur
- Aantrekkelijk voorzieningenniveau.

Kernopgaven

De gemeente streeft naar een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers en inwoners, als voorwaarde voor goede leefbaarheid, werkgelegenheid en lokale vitaliteit.

Focuspunten

Binnen het programma Economie ligt de nadruk in 2027 vooral op de uitvoering van vastgesteld beleid, zoals de toeristische visie. Dit doen we waar mogelijk samen met partners, ondernemers en regionale samenwerkingsverbanden. Daarnaast zetten we preventief in op het behoud van vitale en aantrekkelijke winkelgebieden. In 2027 nemen we deel aan de landelijke dag van de ondernemer als versterking van deze samenwerking.

Risico's en ontwikkelingen

Geen verwachte risico's.

Financiële impact

Programma Economie							*Bedragen x € 1.000*
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Economische ontwikkeling	7	0	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	39	33	33	49	34	34	35
Economische promotie	173	180	174	154	143	141	142
Totaal lasten:	***219***	***213***	***207***	***203***	***177***	***175***	***177***

Baten:							
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2	1	1	1	1	1	1
Economische promotie	80	65	67	67	69	69	69
Totaal baten:	***83***	***66***	***69***	***69***	***71***	***71***	***71***
Saldo programma	**-136**	**-146**	**-139**	**-134**	**-106**	**-105**	**-106**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd. Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026. Binnen dit programma raakt dit vooral het taakveld economische promotie.

Dag van de ondernemer

De Dag van de Ondernemer is een jaarlijks landelijk initiatief van MKB-Nederland waarmee ondernemers worden gewaardeerd voor hun bijdrage aan werkgelegenheid, innovatie en de lokale economie.
Aanleiding hiervoor was onder meer de wens om de samenwerking tussen ondernemersverenigingen te versterken. Door deze dag stimuleren wij netwerkontwikkeling tussen ondernemers onderling en ondernemers en de gemeente.

4. Onderwijs

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder R.C.H. Keijbets, Wethouder R.B.M. Braun.
Taakvelden: onderwijs basisonderwijs, onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Maatschappelijke opgaven

- Gezonde en veilige jeugd
- Betrokken burgers

Dit programma geeft primair invulling aan de sociaaleconomische opgave uit het coalitieprogramma, specifiek het onderdeel onderwijs.

Doelen

- Passende onderwijshuisvesting in de kernen
- Leerlingen behalen een startkwalificatie
- Talentontwikkeling en bestrijden onderwijsachterstanden

Kernopgaven

Het voorzien in passende onderwijshuisvesting binnen de gemeente Voerendaal. Het uitvoeren van de leerplichtwet, bijdragen aan talentontwikkeling en het verkleinen van onderwijsachterstanden.

Focuspunten

In 2027 geven we verder uitvoering aan het realiseren van passende onderwijshuisvesting in de vier kernen. De activiteiten variëren van groot onderhoud tot nieuwbouw (zie ook de investeringsparagraaf) en worden samen met de onderwijs- en kindpartners uitgevoerd. (zoals Innovo voor uitvoering groot onderhoud). Daarnaast gaan we verder ontwikkelen om samen met partners in te zetten op onderwijsachterstandbeleid en een actieve lokale educatieve agenda. Samen met de partners hebben we afgesproken taalontwikkeling, brede (talent) ontwikkeling en gezondheid en gezonde leefstijl als uitgangspunten te hanteren.

Risico’s en ontwikkelingen

Gebruik Vroeg- en voorschoolse educatie VVE
Ontwikkeling: De jeugdgezondheidszorg verleent kinderen met een achterstand een indicatie voor de peuterspeelzaal. Met deze indicatie (VVE) kunnen ouders een beroep doen op extra onderwijs voor hun kind in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar. Binnen alle Zuid-Limburgse gemeenten zien we dat niet alle kinderen gebruikmaken van deze indicatie. Dit gaan we beter volgen en hierop sturen. Zodoende gaan we samen op zoek naar een verbeterde monitor.
Effect: Met een monitor ontstaat beter inzicht in indicering, toeleiding, deelname, doorgaande lijn en resultaten van VVE, zodat beter kan worden gestuurd op de effectiviteit van de gemeentelijke inzet tegen onderwijsachterstanden.

Onderwijshuisvesting
Ontwikkeling: Op het gebied van nieuwbouw van scholen in Ransdaal en Ubachsberg worden er voorbereidingen voor de bouw getroffen, samen met stakeholders en partners. Inclusief de bijbehorende planologische trajecten.
Effect: Ontwikkelingen worden maandelijks besproken en kunnen effect hebben op de doorlooptijd van het project.

Financiële impact

Programma Onderwijs							*Bedragen x € 1.000*
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Onderwijshuisvesting	807	661	656	324	366	393	380
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	618	704	705	689	689	739	689
Totaal lasten:	***1.425***	***1.366***	***1.361***	***1.013***	***1.055***	***1.132***	***1.069***
Baten:							
Onderwijshuisvesting	90	87	87	90	90	90	90
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	127	119	119	153	153	153	153
Totaal baten:	***216***	***206***	***206***	***243***	***243***	***243***	***243***
Saldo programma	**-1.208**	**-1.160**	**-1.156**	**-771**	**-813**	**-890**	**-827**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd. Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

In de begroting 2027 heeft er ten opzichte van 2026 een bijstelling plaatsgevonden in verband met meer inkomsten vanuit het Rijk (specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid) op basis van voorlopige beschikking 2026.

5. Sport, cultuur, recreatie: en openbaar groen

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder P.J.E. Leunissen, Wethouder G.A.H. Delsing.
Taakvelden: sportbeleid en activatie, sportaccommodaties, cultuur, musea, cultureel erfgoed, media, openbaar groen en openluchtrecreatie.

Maatschappelijke opgaven

- Een sterke gemeenschap
- Zelfredzame inwoners
- Leven lang bewegen
- Duurzaam en Groen

Dit programma geeft invulling aan zowel de leefbaarheidsopgave (voorzieningen, verenigingsleven) als de verduurzamingsopgave (duurzame en klimaatbestendige buitenruimte) uit het coalitieprogramma.

Doelen

- Vitaal verenigingsleven
- Duurzame accommodaties voor sport en recreatie
- Leefbare, veilige en duurzame buitenruimte
- Behoud erfgoed en rijksmonumenten

Kernopgaven

We streven naar gezonde generaties en daarvoor is een leven lang bewegen van belang, van jong tot oud en ieder op zijn eigen niveau.
We ondersteunen waar mogelijk verenigingen om toekomstbestendig te blijven of te worden, met hierbij passende gemeentelijke accommodaties. We dragen zorg voor een groene, aantrekkelijke en duurzame samenleving en omgeving, met aandacht voor de kwaliteit van het openbaar groen.

Focuspunten

In 2027 implementeren we het (vastgestelde) accommodatiebeleid en geven we verder vorm aan de renovatie en de verduurzaming van de Voerendaalse accommodaties; zwaartepunt ligt in 2027 op uitvoering/afronding van de Joffer, ’t Wouves en de Borenburg.

We ondersteunen verenigingen en vrijwilligersorganisaties op een adequate wijze, waarbij we breed kijken: van toekomstbestendigheid en accommodaties tot subsidies.

De inrichting van de openbare ruimte, de organisatie van het beheer en de beschikbare uitvoeringscapaciteit zijn bepalend om de kwaliteitsambitie duurzaam te kunnen realiseren.

5.1 Oud-Limburgs Schuttersfeest organiseren (OLS)

In 2027 zal het Oud-Limburgs Schuttersfeest georganiseerd worden door schutterij St. Hubertus Ubachsberg. Dit bijzondere evenement kan een sterke impuls geven aan de samenleving en vraagt tegelijkertijd een grote inspanning van deze samenleving en de

gemeente, als facilitator met betrekking tot haar formele taken en verantwoordelijkheden. De vereniging is de trekker van de organisatie.
Coalitieprogramma: draagt bij aan de opgave “Samen voor elkaar”.
Actie: Projectteam binnen gemeente om rol als facilitator goed vorm te geven.
Oplevering: Een mooi schuttersfeest. Gereed in Q3 2027
Effect: Een mooi schuttersfeest, betrokkenheid van verenigingen, extra aandacht voor cultureel erfgoed.

Risico’s en ontwikkelingen

Religieus Erfgoed
Ontwikkeling: herontwikkeling en/of herbestemming van kerken als religieus, maatschappelijk en rijksmonumenten erfgoed wordt steeds actueler.
Effect: Behoud van religieus erfgoed door het faciliteren van toekomstbestendige herontwikkeling en herbestemming van kerkgebouwen. De gemeente heeft een bemiddelende rol.

Financiële impact

Programma Sport, cultuur en recreatie				*Bedragen x € 1.000*			
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Sportbeleid en activering	241	245	243	267	267	267	267
Sportaccommodaties	1.031	1.026	1.277	925	1.172	1.180	1.184
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	209	200	201	686	286	293	286
Musea	31	9	9	9	9	9	9
Cultureel erfgoed	88	334	148	114	184	104	104
Media	428	353	350	360	360	363	362
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.777	2.143	1.920	1.927	1.969	1.996	2.007
Totaal lasten:	***3.805***	***4.310***	***4.146***	***4.289***	***4.247***	***4.213***	***4.220***
Baten:							
Sportbeleid en activering	90	77	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	240	215	215	215	274	274	274
Musea	1	0	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	41	0	0	0	0	0	0
Media	114	21	21	21	21	21	21
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	48	3	3	3	3	3	3
Totaal baten:	***534***	***316***	***238***	***238***	***298***	***298***	***298***
Saldo programma	**-3.271**	**-3.995**	**-3.908**	**-4.051**	**-3.950**	**-3.915**	**-3.923**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd. Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026. Binnen dit programma raakt dit vooral het taakveld Cultuurpresentatie, - productie en -participatie en Sportbeleid en activering.

Kapitaallasten

In opmaat naar de begroting 2027 is de meerjaren investeringsplanning wederom kritisch beoordeeld en geactualiseerd. Deze actualisatie heeft een meerjarig financieel effect op de kapitaallasten. Voor meer toelichting zie ook de paragraaf Investeringen. Binnen dit taakveld raakt dit vooral de taakvelden sportaccommodaties, Cultuurpresentatie, -productie en -participatie en openbaar groen.

6. Sociaal domein: en maatschappelijke ontwikkeling

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder P.J.E. Leunissen, Wethouder R.C.H. Keijbets.
Taakvelden: SamenKracht en burgerparticipatie, Wmo, jeugdzorg, jeugdreclassering, WSW en beschut werk, arbeidsparticipatie.

Maatschappelijke opgaven

- Gemeenschapsontwikkeling
- Zelfredzame inwoners
- Gezonde en veilige jeugd
- Positief gezond leven

Dit programma geeft primair invulling aan de leefbaarheidsopgave (gemeenschapsontwikkeling) en de sociaaleconomische opgave (gezondheid, jeugd) uit het coalitieprogramma.

Doelen

- Versterken sociaal domein.
- Kracht van gemeenschappen ontwikkelen en benutten.
- Stimuleren van veerkrachtige gemeenschappen met zelfredzame inwoners.

Kernopgaven

Samen met inwoners werken we aan de kracht van gemeenschappen; we zetten in op vitale zelforganiserende structuren.
We vergroten de inzet voor het realiseren van zelfstandigheid en een volwaardige en duurzame deelname aan werk of zinvolle participatie voor alle inwoners, inclusief mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met passende ondersteuning vanuit gebouwen, werkgevers, professionals en het sociaal domein.

Focuspunten

We zetten in op preventie door problemen zoveel mogelijk te voorkomen en vroegtijdig te signaleren. Daarnaast versterken we burgerparticipatie, gemeenschapsontwikkeling en informele netwerken, zoals mantelzorg en vrijwilligerswerk binnen de Burgerijen, als kern van het voorliggend veld in de gemeente Voerendaal. Hiermee vergroten we de eigen kracht van inwoners en de veerkracht van onze gemeenschap.

6.1 Gemeenschapsontwikkeling

In 2023 is gestart met programma Ubachsberg. Een programmatische aanpak om de leefbaarheid van kleine kernen (in deze de kern Ubachsberg) voor de toekomst te behouden en te versterken. Via inwonersdialoog, activiteiten, faciliteren van inwonersinitiatieven is de basis gelegd voor een duurzame aanpak in de kern Ubachsberg. Een aanpak waar inwoners direct bij betrokken zijn en mede het initiatief nemen, gaan we in 2027 verbreden naar andere kernen aansluitend bij draagvlak en behoefte van de gemeenschap.
Coalitieprogramma: draagt bij aan de opgave “Fijne buurten en kernen”.

Actie: De gemeente Voerendaal blijft in 2027 inwonersinitiatieven in de kern Ubachsberg ondersteunen en blijft actief in de lerende gemeenschap. Gezien de ontwikkelingen ligt het voor de hand om verbreding op te pakken. Mochten er ontwikkelingen zich voordoen in andere gemeenschappen, dan sluiten we daar naar vermogen bij aan. De ondersteuning van deze ontwikkeling wordt versterkt met het inrichten van een leefbaarheidsfonds. Er worden voor het leefbaarheidsfonds kaders opgesteld.
Oplevering: Versterkt eigenaarschap in Ubachsberg en een uitgewerkte eerste positionering van de gemeenschappen in de overige kernen, inclusief een rolverdeling tussen gemeenschap, kernwethouder en gemeente. Gereed Q4 2027
Effect: Inwoners zijn meer richtinggevend bij besluitvorming en denken actief mee over hun gemeenschap. Eigenaarschap van de inwoners wordt vergroot.

6.2 Transformatie jeugdhulp

Er zijn twee trajecten: 1) In 2027 vindt vanuit de jeugdhulpregio Zuid-Limburg een aanbesteding plaats voor jeugdhulp met verblijf. Dit om de zorg passender te maken voor het betreffende kind en de kosten voor de gemeente beheersbaar te houden. 2) Op 1 januari 2028 loopt het huidige contract voor de basishulp jeugd af en moet worden bepaald hoe de continuïteit voor ambulante basishulp jeugd wordt geborgd. Eind 2026 bereidt Voerendaal in samenwerking met Heerlen en Landgraaf benodigde scenario's voor.
Coalitieprogramma: draagt bij aan de opgave "Mensen en gezondheid".
Actie: 1) De gemeente Maastricht treedt op als penvoerder in de aanbesteding maar vanuit de gemeente Voerendaal wordt input verwacht op productbeschrijvingen, protocollen en KPI's binnen de jeugdhulpregio. Daarnaast wordt nog meer op data gestuurd waardoor patronen sneller herkend worden en eerder bijgestuurd kan worden.
2) Een adequate verwerving/doorontwikkeling basis Jeugdhulp en aanbesteding wordt onderzocht waarin ook de juridische, financiële en inhoudelijke consequenties worden meegewogen.
Oplevering: 1) Er ontstaat vanaf 1 januari 2028 een samenhangend zorgaanbod waarin verblijf zo thuis mogelijk wordt georganiseerd en kleinschalige leefhuizen een centrale rol krijgen. Waarin het nieuwe regionale dashboard sturing geeft.
2) Op 1 januari 2028 een passend zorgaanbod voor jeugdigen. Er zijn zorgpartijen waaraan de aanbesteding gegund is.
Effect: Passende zorg voor het kind en betaalbare zorg voor de gemeente.

6.3 Innovatie sociaal domein

In 2027 geven we uitvoering aan innovatie in het sociaal domein via de uitvoering van de pilots Kansrijk meedoen, Lokaal taalonderwijs en Sociaal beheer OCK. Voerendaal is een gemeente waar ontmoeting, participatie en ontwikkeling centraal staan. We stimuleren betekenisvolle ontmoetingsplekken en -momenten die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van inwoners en het vroegtijdig signaleren van hulp- en ondersteuningsvragen. Het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners vormt hierbij het uitgangspunt.
Coalitieprogramma: draagt bij aan de opgave "Mensen en gezondheid".
Actie: Uitvoering geven aan de pilots Kansrijk Meedoen, Lokaal Taalonderwijs en Sociaal Beheer OCK en de resultaten monitoren en waar nodig doorontwikkelen.
Oplevering: De drie pilots zijn opgestart en leiden tot een versterkte sociale basis met laagdrempelige ontmoetingsplekken, een lokaal aanbod voor taalonderwijs en een duurzame invulling van het sociaal beheer van het OCK. Gereed Q4 2027.

Effect: Inwoners doen vaker mee in de samenleving, zijn beter in staat zelfstandig hulp en ondersteuning te organiseren en ondersteuningsvragen worden eerder gesignaleerd, waardoor zwaardere zorg waar mogelijk wordt voorkomen.

Risico's en ontwikkelingen

Openeindregelingen

Ontwikkeling: Wmo en jeugdzorg zijn grotendeels openeindregelingen. De kosten zijn afhankelijk van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de voorziening.
Effect: De gemeente is wettelijk verplicht de voorziening te verstrekken aan iedereen die aan de voorwaarden voldoet. Hierdoor zijn de kosten afhankelijk van de daadwerkelijke vraag en niet van het beschikbare budget.

Aanbesteding Hulp bij het huishouden (hbh)

Ontwikkeling: Hulp bij het huishouden (hbh) wordt opnieuw aanbesteed in 2027. Voor 2027 zijn afspraken gemaakt. De aanbesteding heeft zodoende betrekking op 2028 en verder. Binnen de gemeente Voerendaal wordt er voor ruim 45.000 uur gebruik gemaakt van hbh, in de huidige aanbesteding gaat dit aan een relatief lage uurprijs ten opzichte van omliggende gemeenten. Voor 2027 heeft er een eerste verhoging van de uurprijs plaatsgevonden.
Effect: Voor 2027 zijn additionele middelen in de begroting opgenomen maar blijft een risico aanwezig op meerkosten. Bij een nieuwe aanbesteding zal de uurprijs naar verwachting hoger worden. Een relatief kleine verhoging zal door het aantal uren een effect hebben op de begroting 2028.

Samenwerking

Ontwikkeling: De gemeente Beekdaelen is een onderzoek gestart naar de koers van Kompas. De keuze van deze gemeente kan, vanaf 2028, invloed hebben op de gemeente Voerendaal qua uitvoering van inkomensregelingen in het sociaal domein inclusief begeleiding van naar werk en participatie.
Effect: De heroriëntatie van deze gemeente wordt door de gemeente Voerendaal op de voet gevolgd zodat de gemeente Voerendaal direct kan inspelen op de gevolgen.

Burgerparticipatie naar een hoger niveau

Ontwikkeling: Het steeds beter betrekken van de inwoners van Voerendaal bij het uitwerken, starten/aanpassen, vaststellen en uitvoeren van gemeentelijke taken, beleid en projecten is iets wat wij binnen de gemeente nastreven en ook organiseren. Om de inwoners te helpen met het vormgeven van actief burgerschap hebben wij kernwethouders ingesteld. Kernwethouders voeren gesprekken met de kernen over hun relatie met de gemeente. Daarbij staan de beleving van gemeentelijke processen en de mogelijkheden voor zelforganisatie centraal, niet de inhoud van afzonderlijke dossiers. Voor dat laatste wordt het participatiebeleid ingezet en steeds bijgewerkt zodat kernen een beeld hebben van de mogelijkheden en instrumenten die er zijn en hoe die kunnen worden ingezet. Een tweede nieuw instrument om participatie te stimuleren is het leefbaarheidsfonds, middelen waarvoor wij het mandaat liefst zo dicht mogelijk bij de kern leggen. Daarbij is de mate waarin een kern zich heeft weten te organiseren de maatstaf. Hoe beter de kern is georganiseerd als vertegenwoordiger van de inwoners hoe meer verantwoordelijkheid zij kunnen dragen. Dat kernen de deuren bij andere (niet-gemeentelijke) subsidiefondsen hierdoor zullen zien

opengaan zal de slagkracht van de participatie, de inwoners en onze gemeente Voerendaal verder versterken.
Effect: Met kernwethouders, burgerparticipatie en het leefbaarheidsfonds hebben wij middelen tot onze beschikking om onze gemeenschappen sterker te maken en inwoners meer eigenaarschap te geven over hun leefomgeving en de toekomst van Voerendaal met al haar kernen.

Financiële impact

Programma Sociaal domein				*Bedragen x € 1.000*			
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Samenkracht en burgerparticipatie	2.266	2.042	1.989	2.398	2.369	2.399	2.391
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	304	860	809	742	742	736	736
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	23	196	199	199	199	199	199
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	448	428	412	369	369	369	369
Inkomensregelingen	4.014	4.060	3.780	4.022	4.022	4.022	4.022
WSW en beschut werk	1.017	1.027	980	1.010	1.026	973	893
Arbeidsparticipatie	73	318	161	120	120	120	120
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	722	622	632	615	623	629	639
Hulp bij het huishouden (WMO)	1.771	1.668	1.668	1.843	1.843	1.080	1.044
Begeleiding (WMO)	425	380	380	384	384	384	384
Dagbesteding (WMO)	394	321	321	309	309	309	309
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	18	18	18	18	18	18	18
Jeugdhulp zonder verblijf overig	134	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal	2.139	2.269	2.348	2.307	2.388	2.388	2.388
Jeugdhulp ambulant regionaal	992	316	316	502	505	505	505
Jeugdhulp ambulant landelijk	109	55	55	62	62	62	62
Jeugdhulp met verblijf landelijk	283	0	0	0	0	0	0
PGB WMO	112	153	153	187	187	187	187
PGB Jeugd	-7	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	109	0	0	0	0	0	0

Jeugdbescherming	50	30	30	41	41	41	41
Jeugdreclassering	50	30	30	41	41	41	41
Coördinatie en beleid WMO	37	109	112	115	115	115	115
Coördinatie en beleid Jeugd	45	71	73	75	75	75	75
Totaal lasten:	***15.526***	***14.972***	***14.466***	***15.357***	***15.434***	***14.649***	***14.535***
Baten:							
Samenkracht en burgerparticipatie	1.734	1.221	991	988	896	851	855
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	90	35	2	4	4	4	4
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	36	33	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	2.580	2.639	2.132	2.639	2.639	2.639	2.639
WSW en beschut werk	17	0	0	0	0	0	0
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	28	30	33	32	33	35	37
Hulp bij het huishouden (WMO)	124	108	208	125	125	125	125
Jeugdhulp ambulant lokaal	87	0	0	0	0	0	0
Totaal baten:	***4.695***	***4.066***	***3.366***	***3.788***	***3.697***	***3.654***	***3.659***
Saldo programma	**-10.831**	**-10.906**	**-11.100**	**-11.569**	**-11.737**	**-10.995**	**-10.876**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026. Binnen dit programma raakt dit zo goed als alle taakvelden.

Kapitaallasten

In opmaat naar de begroting 2027 is de meerjaren investeringsplanning wederom kritisch beoordeeld en geactualiseerd. Deze actualisatie heeft een meerjarig financieel effect op de kapitaallasten. Voor meer toelichting zie ook de paragraaf Investeringen. Binnen dit programma raakt dit vooral het taakveld samenkracht en burgerparticipatie.

Inkomensregelingen

Betreft een bijstelling op basis van de begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Kompas.
Daarnaast heeft er een bijstelling plaatsgevonden op de BUIG uitkeringen.

Hulp bij het huishouden (WMO)

De huidige aanbesteding loopt af in 2026 en wordt verlengd met 1 jaar. Met de verlenging zijn ook nieuwe tarieven afgesproken. Dit zorgt voor een stijging van de kosten.

Jeugdhulp ambulant regionaal
De gemeente Voerendaal is wettelijk verplicht om deel te nemen aan de jeugdhulp Zuid-Limburg. Binnen dit verband zijn nieuwe afspraken gemaakt met zorgaanbieders en is de regionale aansturing gewijzigd.

7. Volksgezondheid en milieu: afval en waterbeheer

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder G.A.H. Delsing, Wethouder R.C.H. Keijbets, Wethouder P.J.E. Leunissen, Wethouder R.B.M. Braun.
Taakvelden: volksgezondheid, riolering, afval, milieubeheer, begraafplaatsen en crematoria.

Maatschappelijke opgaven

- Positief gezond leven
- Veilige en gezonde leefomgeving
- Duurzaam en groen

Dit programma geeft primair invulling aan de verduurzamingsopgave uit het coalitieprogramma (klimaatmitigatie en -adaptatie, water), en levert daarnaast een bijdrage aan de sociaaleconomische opgave op het onderdeel gezondheid.

Doelen

- Integrale aanpak watertaken
- Gezonde generatie (trendbreuk voor Zuid-Limburg)
- Betaalbare en toegankelijke afvalinzameling
- Ruimte bieden aan klimaatmitigatie en -adaptie

Kernopgaven

De kernopgave is zorgdragen voor een gezonde en leefbare leefomgeving inclusief het verbeteren van de (ervaren) gezondheid van inwoners. De opgave om waterveiligheid te borgen wordt steeds belangrijker en we leveren een bijdrage aan klimaatadaptatie/-mitigatie.

Focuspunten

Uitvoering van gezondheidsbeleid vraagt een nauwkeurige afweging tussen het regionale speelveld en de lokale behoefte. De inzet van de GGD is daarbij cruciaal en vraagt continue afstemming.

Risico’s en ontwikkelingen

Beperkingen stikstof
Ontwikkeling: De onduidelijkheid rondom de stikstofregels kan leiden tot aanpassing van maatregelen in het landelijk gebied.
Effect: Vertraging van projecten. Indien dit aan de orde is wordt de raad tijdig geïnformeerd over de voortgang.

Afvalverwerking
Ontwikkeling: Op het gebied van afvalverwerking zien we dat het realiseren van de inhoudelijke ambitie, volledige recycling en het produceren van zo min mogelijk afval, extra aandacht en innovatie vraagt en dat we de kosten van effectieve afvalverwerking zien stijgen.

Effect: Kostenstijging voor afvalverwerking voor inwoners. Indien dit het geval is wordt dit tijdig besproken via de GR RD4.

Warmte transitie
Ontwikkeling: Alle inwoners van Voerendaal moeten in 2050 van het gas af. De gemeente heeft hier een regierol op en moet vanuit de regierol richting geven aan transitie. Dit heeft een wettelijke grondslag en is opgenomen in het klimaatakkoord. In 2027 is er aandacht voor de actualisatie van het warmteprogramma. In 2027 en verdere inzet op isolatie van woningen.
Effect: Zo veel mogelijk reductie van gebruik van aardgas.

Corio Glana
Ontwikkeling: Het waterschap wil het project Corio Glana, de Geleenbeek, gaan opstarten. Dit project gaat uit van het robuust maken van de Geleenbeek, maar ook om de aantrekkelijkheid van het gebied te vergroten (wandelen / recreëren). De lead ligt bij het waterschap Limburg/WRL. Op dit moment is er nog niets te zeggen over hoe de plannen precies gaan uitzien en ook niet of er een bijdrage gevraagd wordt. In de loop van 2027 hopen wij meer duidelijk over dit project te krijgen. Vooralsnog bestaat de inbreng van Voerendaal uit ambtelijke uren.
Effect: Creëren van duidelijkheid rondom planvorming en eventuele investeringsbehoefte in dit gebied. Zodra er meer duidelijkheid is over het plan en de planning informeren wij de raad hierover.

Herstructurering financiële middelen
Ontwikkeling: de landelijke ontwikkeling van herstructurering van financiële middelen zorgt voor onduidelijkheid. IZA/GALA (integraal zorg akkoord/Gezond en actief leven akkoord) wordt AZWA (Aanvullend zorg en welzijnsakkoord. De financiële consequenties worden eind 2026/begin 2027 duidelijk worden.
Effect: Als de gemeente Voerendaal structureel minder middelen gaat ontvangen dan zullen er keuzes gemaakt moeten worden in de ondersteuning van gezondheids- en preventieprojecten.

Financiële impact

Programma Volksgezondheid en milieu				*Bedragen x € 1.000*			
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Volksgezondheid	909	860	836	891	891	891	891
Riolering	1.452	1.777	1.818	1.744	1.865	2.156	2.105
Afval	1.405	1.517	1.528	1.611	1.623	1.646	1.649
Milieubeheer	215	287	300	314	314	314	314
Begraafplaatsen en crematoria	25	21	21	20	20	20	20
Totaal lasten:	***4.007***	***4.463***	***4.504***	***4.581***	***4.714***	***5.028***	***4.980***
Baten:							
Volksgezondheid	106	28	0	0	0	0	0

Riolering	2.130	2.384	2.397	2.383	2.474	2.766	2.699
Afval	1.911	1.944	1.955	2.047	2.070	2.092	2.095
Milieubeheer	2	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	31	25	25	25	25	25	25
Totaal baten:	***4.181***	***4.382***	***4.378***	***4.455***	***4.569***	***4.883***	***4.819***
Saldo programma	**174**	**-81**	**-127**	**-126**	**-145**	**-145**	**-161**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Kapitaallasten

In opmaat naar de begroting 2027 is de meerjaren investeringsplanning wederom kritisch beoordeeld en geactualiseerd. Deze actualisatie heeft een meerjarig financieel effect op de kapitaallasten. Voor meer toelichting zie ook de paragraaf Investeringen. Binnen dit programma raakt dit vooral het taakveld riolering.

Afval en riolering

Betreft een bijstelling op basis van de begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Rd4.
Daarnaast worden de baten met betrekking tot de afvalstoffenheffing en rioolrecht bijgesteld.

8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): Wethouder R.B.M. Braun, Wethouder G.A.H. Delsing, Wethouder P.J.E. Leunissen.
Taakvelden: ruimte en leefomgeving, duurzaamheid, grondexploitatie, wonen en bouwen.

Maatschappelijke opgaven

- Veilige en gezonde leefomgeving
- Bruisende kernen

Dit programma geeft invulling aan drie opgaven uit het coalitieprogramma: de ruimtelijke ordeningsopgave, de huisvestingsopgave en — via de klimaatambities in de Omgevingsvisie — de verduurzamingsopgave.

Doelen

- Woningmarkt in balans: bestaande kernen op verantwoorde manier uitbreiden tot en met 2032 met minimaal 450 woningen
- Uitvoering van het Nationaal klimaatakkoord door middel van programma's en projecten op lokale schaal.
- Een adequaat ingerichte leefomgeving

Kernopgaven

Het is onze kernopgave te zorgen voor een duurzame, logisch geordende en toekomstbestendige leefomgeving. Hier kunnen we deels in voorzien door lokale actuele juridisch-planologische kaders op basis van de Omgevingswet. Daarnaast zorgen we voor een goede uitvoering van woningbouwinitiatieven binnen de gestelde lokale ruimtelijke en juridische kaders en daar waar mogelijk geven we sturing aan de verschillende ontwikkelingen, zodat ze qua ruimtegebruik, maatschappelijke inbedding en duurzaamheidsvraagstukken passend zijn voor de maat en schaal van Voerendaal.

Focuspunten

Binnen het programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing komen verschillende grote maatschappelijke opgaven samen. De komende jaren ligt de nadruk op het verantwoord realiseren van de woningbouwopgave, het behouden en versterken van een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en het uitvoeren van de ambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat. Daarbij vormt de Omgevingsvisie een belangrijk strategisch kader. In 2027 ligt de focus op de verdere vertaling van deze visie naar concrete omgevingsprogramma's, zodat beleidsambities beter worden verbonden met uitvoering, planvorming en vergunningverlening. Tegelijkertijd vragen ontwikkelingen zoals de verdere implementatie van de Omgevingswet, netcongestie, veranderende wet- en regelgeving en toenemende druk op de fysieke leefomgeving om zorgvuldige afwegingen, realistische planning en integrale samenwerking met inwoners, initiatiefnemers en partners. Onderdeel

van deze integrale samenwerking is zorgen voor ondersteuning in de vorm van effectieve beleidsregels en heldere procedures.

8.1 Uitwerken van Omgevingsprogramma's

In 2027 ligt de focus op de implementatie van de Omgevingsvisie en de uitwerking van de daarin opgenomen ambities en beleidsdoelen in één of meerdere omgevingsprogramma's.
Coalitieprogramma: draagt bij aan de opgave “Wonen en leven”.
Actie: Uitwerken van de Gemeentelijke Omgevingsvisie in één of meerdere omgevingsprogramma's voor de belangrijkste ruimtelijke en maatschappelijke opgaven, inclusief participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
Oplevering/concrete opbrengst: De Gemeentelijke Omgevingsvisie is vastgesteld in Q4 2026. Uiterlijk Q4 2027 wordt minimaal één omgevingsprogramma opgesteld en gepubliceerd waarin de ambities uit de visie zijn vertaald naar bijvoorbeeld een concreet uitvoeringskader voor de fysieke leefomgeving.
Effect: Door de vertaling van de Omgevingsvisie naar omgevingsprogramma's ontstaat een duidelijke verbinding tussen strategische beleidsdoelen en de uitvoering. Dit biedt richting aan ruimtelijke ontwikkelingen, vergroot de voorspelbaarheid voor initiatiefnemers en inwoners en ondersteunt een integrale afweging bij planvorming en vergunningverlening. Daarmee wordt bijgedragen aan een duurzame, aantrekkelijke en leefbare fysieke leefomgeving. Een programma vormt de schakel tussen de omgevingsvisie en het uiteindelijke omgevingsplan.

8.2 Huisvesting bijzondere doelgroepen

Het huisvesten van bijzondere doelgroepen, zoals statushouders, asielzoekers en kwetsbare inwoners met een indicatie voor beschermd wonen krijgt focus in 2027. Met de huisvestingsverordening krijgen wij samen met onze partners meer grip op het verdelen van het schaarse woonaanbod in onze gemeente en regio. Hiermee hebben wij een nieuw instrument om te sturen op huisvesting van bijzondere doelgroepen.
Coalitieprogramma: draagt bij aan de opgave “Een thuis voor iedereen”.
Actie: Uitwerken en implementeren van de strategie ten aanzien van het huisvesten van bijzondere doelgroepen.
Oplevering/concrete opbrengst: Uiterlijk Q2 2027 wordt een uitvoeringsprogramma opgeleverd met daarin uitvoeringsafspraken over realisatie met partners over strategie, samenwerking en communicatie.
Effect: Omdat we de uitvoering vormgeven vanuit een doordachte strategie en hierbij inwoners en partners betrekken, is het mogelijk doelgericht uitvoering te geven aan de opgave van huisvesting bijzondere doelgroep en kunnen mensen op een humane wijze gehuisvest worden.

Risico’s en ontwikkelingen

Verdere implementatie van de Omgevingswet
Ontwikkeling: De verdere doorontwikkeling van het omgevingsplan en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) vraagt om blijvende implementatie en optimalisatie van processen.
Effect: Gemeenten moeten steeds grotere delen van het tijdelijke omgevingsplan omzetten naar een integraal omgevingsplan. Tegelijkertijd vragen doorontwikkelingen van het DSO en

digitale standaarden om extra capaciteit, specialistische kennis en investeringen in processen en software, wat kan leiden tot hogere implementatie- en advieskosten.

Ontwikkeling van wet- en regelgeving en jurisprudentie
Ontwikkeling: Wet- en regelgeving en jurisprudentie rondom de Omgevingswet, stikstof, natuur en milieu blijven zich ontwikkelen.
Effect: Nieuwe regelgeving en gerechtelijke uitspraken kunnen leiden tot aanpassing van werkwijzen en vergunningprocedures, aanvullende onderzoeken, vertraging van ruimtelijke projecten en een grotere kans op bezwaar- en beroepsprocedures.

Toenemende druk op de fysieke leefomgeving
Ontwikkeling: De woningbouwopgave en de integratie van klimaatadaptatie en water- en bodemsturend ontwikkelen vergroten de ruimtelijke complexiteit.
Effect: De druk om woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen te versnellen neemt toe, terwijl belangen op het gebied van natuur, water, klimaat, mobiliteit en leefomgeving zorgvuldig moeten worden afgewogen. Dit leidt tot complexere planvorming, langere voorbereidingstrajecten en mogelijk hogere onderzoeks- en uitvoeringskosten.

Toenemende maatschappelijke betrokkenheid
Ontwikkeling: Inwoners en belangenorganisaties maken steeds actiever gebruik van participatiemogelijkheden en juridische instrumenten.
Effect: Betrokkenheid van inwoners en belangorganisaties bij planvorming met participatie heeft een positief effect op het maatschappelijk draagvlak voor een ontwikkeling en komt ook de kwaliteit van een ruimtelijke ontwikkeling over het algemeen ten goede. Echter speelt ook mee dat een grotere maatschappelijke betrokkenheid kan leiden tot meer zienswijzen, Woo-verzoeken en bezwaar- en beroepsprocedures. Hierdoor kunnen besluitvorming en vergunningverlening meer tijd vergen voordat bijvoorbeeld een omgevingsvergunning of omgevingsplanwijziging onherroepelijk is en een project met zekerheid kan worden gerealiseerd.

Netcongestie
Ontwikkeling: Netcongestie is een blijvend probleem en vormt een risico voor de planning en uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen en gemeentelijke investeringsprojecten.
Effect: Dit kan leiden tot vertraging bij de realisatie en ingebruikname van onder meer woningbouw, maatschappelijke voorzieningen en bedrijven. De gemeente volgt actief de ontwikkelingen rondom netcongestie om de gevolgen zoveel als mogelijk te beperken.

Energiearmoede
Ontwikkeling: Met de stijgende energieprijzen komen steeds meer mensen in financiële nood en ontstaat in meerdere huishoudens energiearmoede. Met het isolatieproject helpen wij ook in 2027 woningeigenaren stap voor stap bij het isoleren van hun woning of gebouw.
Effect: Demping van de effecten van de stijgende energieprijzen en bijdragen aan het voorkomen van energiearmoede.

Financiële impact

Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				*Bedragen x € 1.000*			
		Begroting 2026		Begroting 2027-2030			
	Realisatie 2025	Raming 2026 na wijziging	Raming 2027 na wijziging	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten:							
Ruimte en leefomgeving	1.360	1.683	1.011	1.737	1.449	1.342	1.342
Wonen en bouwen	863	1.303	806	895	825	830	836
Totaal lasten:	***2.222***	***2.986***	***1.817***	***2.632***	***2.273***	***2.172***	***2.178***
Baten:							
Ruimte en leefomgeving	241	26	293	302	26	26	26
Wonen en bouwen	527	225	225	440	705	815	630
Totaal baten:	***768***	***251***	***517***	***742***	***731***	***841***	***656***
Saldo programma	**-1.455**	**-2.735**	**-1.300**	**-1.890**	**-1.542**	**-1.331**	**-1.522**

Toelichting begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Personeelskosten

De personeelsbegroting wordt ieder jaar bij het opmaken van de begroting geactualiseerd. Conform BBV worden de personeelskosten toegerekend naar de diverse taakvelden, waardoor verschillen kunnen ontstaan tussen 2027 en 2026. Binnen dit programma raakt dit beide taakvelden.

Duurzaamheid en circulariteit

CDOKE middelen

Tot en met 2025 ontvingen de gemeenten via een specifieke uitkering een vergoeding voor de capaciteitsinzet voor het klimaat – en milieubeleid. Deze specifieke uitkering wordt vanaf 2026 vervangen door een decentralisatie uitkering. In 2027 wordt nu een totaalbedrag van ruim 660 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om hun taken op gebied van klimaat en energiebeleid te kunnen uitvoeren. Deze middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 t/m 2030.Daarbij is het belangrijk dat zowel de baten als de aan de middelen verbonden lasten opgenomen worden. De verhoging van de lasten is in de voorgaande jaren reeds voorzien, voornamelijk in personeelskosten. Door nu ook de baten op te nemen voor de jaren 2027 en verder zijn baten en lasten weer gelijk.

Wonen en bouwen

In de nieuwe legesverordening 2027 is enerzijds een procentuele stijging van leges bouw- en woningtoezicht opgenomen. Daarnaast is in de huidige verordening een maximumbedrag opgenomen per legesoplegging. Dit maximum wordt in de nieuwe legesverordening losgelaten, wat zorgt voor een aanzienlijk positief effect op de inkomsten.

Financiële recapitulatie

Een totaaloverzicht van de voor de realisatie van de programma's benodigde middelen geeft het volgende beeld:

Begroting 2027 – 2030					*Bedragen x € 1.000*	
Programma's	**Lasten 2027**	**Baten 2027**	**Saldo 2027**	**Saldo 2028**	**Saldo 2029**	**Saldo 2030**
Bestuur en ondersteuning	2.677	633	-2.045	-3.158	-3.998	-4.882
Veiligheid en Handhaving	1.907	5	-1.902	-1.959	-2.012	-2.058
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.544	53	-2.491	-2.614	-3.227	-3.259
Economie	203	1	-201	-175	-174	-175
Onderwijs	1.013	243	-771	-813	-890	-827
Sport, cultuur en recreatie	4.289	238	-4.051	-3.950	-3.915	-3.923
Sociaal domein	15.357	3.788	-11.569	-11.737	-10.995	-10.876
Volksgezondheid en milieu	4.581	4.455	-126	-145	-145	-161
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	2.632	742	-1.890	-1.542	-1.331	-1.522
Subtotaal programma's	***35.202***	***10.157***	***-25.045***	***-26.093***	***-26.687***	***-27.683***
Algemene dekkingsmiddelen	99	31.856	31.757	31.707	32.544	33.564
Overhead	7.121	20	-7.101	-6.677	-6.728	-6.514
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	1	0	-1	-1	-1	-1
Saldo van baten en lasten	***42.423***	***42.033***	***-390***	***-1.064***	***-872***	***-634***
Mutaties reserves	4.652	5.691	1.039	1.256	1.290	974
Begrotingssaldi 2027 - 2030	**47.075**	**47.724**	**649**	**192**	**418**	**341**

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lokale heffingen:				
- OZB woningen	2.981.889	3.084.690	3.267.515	3.451.011
- OZB niet-woningen	621.439	640.082	659.285	679.063
- Toeristenbelasting	67.200	69.300	69.300	69.300
Algemene uitkering (inclusief integratie- en decentralisatie uitkeringen)	28.208.694	28.280.732	28.467.378	29.711.289
Dividend	142.380	142.380	142.380	142.380
Saldo financieringsfunctie	-165.972	-408.068	43.810	-379.521
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**31.855.630**	**31.809.116**	**32.649.668**	**33.673.522**

Meerjarig financieel overzicht kosten overhead

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Niet direct aan taakvelden toe te rekenen salariskosten	4.527.790	4.109.808	4.114.808	3.864.808
Huisvesting gemeentehuis	416.541	422.853	426.737	422.945
Informatievoorziening & automatisering	1.353.478	1.364.429	1.403.867	1.435.182
Informatiebeveiliging & privacy	54.320	54.320	54.320	54.320
Facilitaire zaken	89.348	87.205	87.377	83.082
Documentaire informatievoorziening	86.185	92.094	89.475	95.449
Overige personeelskosten	288.019	285.519	285.519	285.519
Abonnementen en boekwerken	50.135	50.135	50.135	51.335
Ondernemingsraad	5.750	5.750	5.750	5.750
Verzekeringen	55.930	55.930	55.930	55.930
Voorlichting en communicatie	80.550	61.550	61.550	71.550
Burgeronderzoeken	13.830	8.830	13.830	8.830
Algemene advisering	0	0	0	0
Mobiliteit e-cars en e-bikes	20.880	20.880	20.880	20.880
Wet Open Overheid (WOO)	58.000	58.000	58.000	58.000
Totaal raming overhead	**7.100.756**	**6.677.303**	**6.728.178**	**6.513.580**

Paragrafen

Lokale heffingen:

Inleiding:

Deze paragraaf heeft betrekking op zowel heffingen waarvan de **besteding is gebonden** aan een bepaalde specifieke taak van de gemeente en waarvan **de besteding ongebonden** is. De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van:

- Rechtsgronden van gemeentelijke belastingen;
- Beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- De gehanteerde tarieven en geraamde opbrengsten 2027;
- Ontwikkeling van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- In de begroting opgenomen tarieven lokale heffingen 2027-2030.

Beleidskaders:

Rechtsgronden Lokale heffingen

De lokale heffingen worden geheven op grond van onderstaande verordeningen en op basis van de vermelde heffingsgrondslagen.

I. Ongebonden heffingen

Soort heffing	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Onroerende zaakbelastingen	18 december 2025	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Toeristenbelasting	18 december 2025	Per persoon per overnachting

II. Gebonden heffingen

Soort heffing	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Rioolheffing	18 december 2025	Vast tarief per perceel
Afvalstoffenheffing	18 december 2025	Vast tarief per perceel. Daarnaast aanslag voor het aantal ledigingen (volume-frequentie).
Marktgeld	18 december 2025	Los tarief per m2/dag of vast tarief per m2/jaar
Leges	18 december 2025	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel
Lijkbezorgingsrecht	18 december 2025	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel

I. Ongebonden heffingen

Onroerend zaakbelastingen (ozb)

De basis voor de heffing van de OZB is de feitelijke situatie (WOZ-waarde) van het object (woning of niet-woning) per 1 januari 2027, gerekend met het prijspeil van 1 januari 2026.

Jaarlijks wordt de WOZ-waarde bepaald door de BsGW. Dit gebeurt op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken.

De heffing wordt berekend aan de hand van een % (het tarief) van de (WOZ) waarde van het object. De werkelijke opbrengst OZB is daarmee afhankelijk van de waarde van alle objecten. De werkelijke opbrengst OZB kan hoger of lager uitvallen dan begroot, aangezien de WOZ-waardes hoger of lager kunnen zijn dan de waarden die medio oktober van de BsGW worden ontvangen. Op dat moment kan een exacte bepaling van de tarieven OZB plaatsvinden, die vervolgens in de raadsvergadering van 15 december 2026 definitief worden vastgesteld. Daarnaast is conform de meerjarenraming uitgegaan een opbrengststijging van 3% voor woningen en niet-woningen.

Rekening houdende met bovenstaande en uitgaande van meerjarig gelijkblijvende WOZ-waarden levert dit onderstaande indicatieve tarieven op voor 2027 tot en met 2030. Afhankelijk van de daadwerkelijke WOZ-waarden zullen onderstaande tarieven nog wijzigen (en definitief worden vastgesteld in de belastingverordening).

Belastingsoort	Tarief 2026	Tarief 2027(*)	Tarief 2028	Tarief 2029	Tarief 2030
Eigenaar woningen	0,126095%	0,129878%	0,133774%	0,137787%	0,141921%
Eigenaar niet-woningen	0,281271%	0,289709%	0,298400%	0,307352%	0,316573%
Gebruiker niet-woningen	0,211714%	0,218065%	0,224607%	0,231346%	0,238286%

(*) de % verhoging van de tarieven 2027 t.o.v. 2026 wijkt af omdat de daadwerkelijk WOZ-waarde in 2026 hoger was dan begroot.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting wordt gezien als ongebonden heffing en dus net zoals de OZB aangemerkt als algemeen dekkingsmiddel. In 2025 hebben ruim 52.000 overnachtingen plaatsgevonden. Voor 2027 zijn net zoals voorgaande jaren 42.000 overnachtingen begroot, wegens de verhoging van de belasting op logies is het aantal overnachtingen niet verhoogd. In 2026 zien we hierin t/m Q2 een daling in het aantal overnachtingen. Het tarief zal € 1,60 bedragen.

II. Gebonden heffingen

Voor wat betreft rioolheffing en afvalstoffenheffing worden in de gemeente Voerendaal 100% kostendekkende tarieven nagestreefd. Dit betekent dat alle kosten die gemaakt worden voor het afvoeren/verwerken van het afval en de kosten in verband met het onderhoud aan en de aanleg van riolering volledig op de burgers wordt doorbelast. Om fluctuaties in het rioolheffingstarief te voorkomen wordt er gebruik gemaakt van een egalisatievoorziening rioolheffing.

Afvalstoffenheffing
In de verordening afvalstoffenheffing 2027, welke in december in de gemeenteraad behandeld wordt, wordt voorgesteld om de ledigingstarieven gelijk te trekken met omliggende gemeenten. Door deze verhoging van het ledigingstarief kan het tarief voor het vastrecht gedempt worden.

Onderstaand de ledigingstarieven voor 2027:

140 resp. 240 liter container GFT-afval	€ 1,50 resp. € 2,00 per aanbieding
140 resp. 240 liter container restafval	€ 8,00 resp. € 11,00 per aanbieding
Afvalzak (inzamelsysteem of gekenmerkte huisvuilzak)	€ 2,20 per aanbieding

Voor wat betreft het vaststellen van het vaste deel is iedere gemeente autonoom. Hiermee kunnen de kosten van Rd4 (behoudens de kosten voor de verwerking van rest- en gft-afval) en diverse (interne) gemeentelijke kosten verrekend worden. Bij vaste kosten moet gedacht worden aan kosten van de reinigingsdienst Rd4 zoals wagenpark, loonkosten, onderhoud en administratieve kosten, maar ook de kosten van de gemeente zelf (personeel, veegkosten, software etc.).

Rioolheffing
De ramingen betreffende kosten van instandhouding van riolen en rioolgemalen zijn gebaseerd op het watertakenplan. De tarieven rioolheffing worden bepaald a.d.h.v. rioolkostendekkingsplan, waarbij toevoeging dan wel onttrekking aan de egalisatievoorziening riolering plaatsvindt bij een batig c.q. nadelig exploitatiesaldo.
In de voorliggende meerjarenbegroting bedraagt het tarief voor 2027 € 406. Gelet op het voorliggende watertakenplan, en de activiteiten die hierin benoemd staan, moet het tarief voor de rioolheffing de komende jaren stijgen van € 406 in 2027 naar € 449 in 2030.

Marktgelden
Marktgelden dienen om de kosten van de markt te dekken. Tarieven worden zowel geheven voor losse standplaatsen alsook voor vast aangewezen plaatsen.

Leges
De leges dienen om de kosten van de verleende diensten te dekken, waarbij gestreefd wordt naar kostendekkende percentages.

Lijkbezorgingsrecht
Op de gemeentelijke begraafplaats aan het Kerkplein in Voerendaal bestaat de mogelijkheid om begraven of bijgezet te worden. Hiervoor worden leges in rekening gebracht.

Gehanteerde tarieven en geraamde opbrengsten 2027

Raming belasting- en legesopbrengsten 2027					
Belastingsoort					Totaal
Onroerende zaakbelasting	WOZ-waarde	Aantal	Tarief in %	Netto opbrengst	
Eigenaar-woning	2.296.000.000		0,129878	€ 2.981.889	
Eigenaar-niet woning	134.000.000		0,289709	€ 387.762	
Gebruiker-niet woning	107.000.000		0,218065	€ 233.677	
					€ 3.603.328
Toeristenbelasting					
Overnachtingen		42.000	€ 1,60		**€ 67.200**
Rioolheffing					

Rioolplichtige percelen	5.850	€ 406,00		**€ 2.375.100**
Afvalstoffenheffing				
Afvalplichtige percelen	5.785	€ 256,00	€ 1.480.960	
Ledigingen DIFTAR			€ 522.000	
				€ 2.002.960
Lijkbezorgingsrechten				
Begraving persoon	3	€ 2.058,00	€ 6.174	
Bijbegraving persoon	5	€ 1.052,00	€ 5.260	
Verlenging grafhuur	45	€ 241,00	€ 10.845	
Bijzetting urnenmuur	3	€ 1.158,00	€ 3.474	
				€ 25.753
Legesopbrengst				
Bouw- en woningtoezicht			€ 430.000	
Secretarieleges(publieksbalie)			€ 280.000	
Leges bestemmingsplannen			€ 20.000	
				€ 730.000
Totale opbrengsten gemeentelijke heffingen en leges 2027				**€ 8.804.341**

Meerjarige doorkijk:

In de belangrijkste belastingtarieven en – opbrengsten (periode 2026 – 2030)

Belastingsoort	2026	2027(*)	2028	2029	2030
OZB					
Tarief Woning (eigenaar)	0,126095%	0,129878%	0,133774%	0,137787%	0,141921%
Stijging OZBE woning t.o.v. jaar (n-1)		3%	3%	3%	3%
Tarief Niet-woning (eigenaar)	0,281271%	0,289709%	0,298400%	0,307352%	0,316573%
Stijging OZBE niet-woning t.o.v. jaar (n-1)		3%	3%	3%	3%
Tarief Niet-woning (gebruiker)	0,211714%	0,218065%	0,224607%	0,231346%	0,238286%
Stijging OZBG niet-woning t.o.v. jaar (n-1)		3%	3%	3%	3%
Begrote opbrengst (x € 1.000)	€ 3.473	€ 3.603	€ 3.725	€ 3.927	€ 4.130
Rioolheffing					
Vastrecht per perceel	€ 406	€ 406	€ 421	€ 436	€ 449
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 2.375	€ 2.375	€ 2.467	€ 2.551	€ 2.630
Afvalstoffenheffing					
Vastrecht per perceel	€ 253,72	€ 256,00	€ 260,00	€ 264,00	€ 265,00
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 1.903	€ 2.005	€ 2.028	€ 2.050	€ 2.053
Toeristenbelasting					
Aantal overnachtingen	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000
Begrote opbrengst in	€ 65.100	€ 67.200	€ 69.300	€ 69.300	€ 69.300
Lijkbezorgingsrechten					
Aantal (bij)begravingen en bijzettingen	11	11	11	11	11
Aantal verlengingen grafrecht	45	45	45	45	45

Begrote opbrengst in	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Legesopbrengsten					
Bouw- en woningtoezicht	€ 215.000	€ 430.000	€ 695.000	€ 805.000	€ 620.000
Secretarieleges(publieksbalie)	€ 255.000	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000
Leges bestemmingsplannen	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

(*) de % verhoging van de OZB-tarieven 2027 t.o.v. 2026 kan afwijken omdat de daadwerkelijk WOZ-waarde in 2026 hoger kan zijn dan begroot.

Kostenonderbouwing gebonden heffingen

Berekening kostendekkendheid tarieven Riolen

Kosten taakveld(en), incl. rente	1.560.118
Inkomsten taakvelden, excl. Heffing	0
Netto kosten taakvelden	1.560.118
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. rente	281.568
Salariskosten	373.061
BTW	161.018
Totale kosten	2.375.765
Opbrengst heffingen	2.375.765
Storting egalisatiereserve riolen	0
Dekkingspercentage	100%

De rioolheffing is gebaseerd op een meerjarig kostendekkingsplan. Tekorten c.q. overschotten in enig jaar worden gecompenseerd door een aanwending c.q. toevoeging aan de egalisatievoorziening riolen. Op basis hiervan is sprake van 100% kostendekkendheid. Toe te rekenen overhead is berekend op basis van procentuele verdeling aantal rechtstreeks toegerekende FTE afgezet tegen het totaal aantal FTE van de gemeente.

Berekening kostendekkendheid tarieven inzameling huishoudelijk afval

Kosten taakveld(en), incl. rente	1.693.631
Inkomsten taakvelden, excl. Heffing	0
Netto kosten taakvelden	1.693.631
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	12.404
Salariskosten	17.144
BTW	331.931
Totale kosten	2.055.110
Opbrengst heffingen	2.005.110
Onttrekking voorziening	50.000

Dekkingspercentage	100%

Toe te rekenen overhead is berekend op basis van procentuele verdeling aantal rechtstreeks toegerekende FTE afgezet tegen het totaal aantal FTE van de gemeente.

Berekening kostendekkendheid tarieven Burgerzaken

Kosten, incl. rente	
• Gemeentelijke bevolkingsadministratie	18.346
• Burgerlijke stand	750
• Reisdocumenten	79.930
• Rijbewijzen	29.635
• Aan taakveld “burgerzaken” rechtstreeks toegerekende salariskosten	370.926
• Omgevingsvergunningen	27.000
• Aan taakveld “wonen en bouwen” rechtstreeks toegerekende salariskosten	664.935
• Bestemmingsplannen	5.800
• Aan taakveld “ruimtelijke ordening” rechtstreeks toegerekende salariskosten	1.179.211
Inkomsten, excl. heffingen	
• Gemeentelijke bevolkingsadministratie	0
• Burgerlijke stand	0
• Reisdocumenten	0
• Rijbewijzen	0
• Omgevingsvergunningen	0
• Overige leges	0
Netto kosten taakvelden	2.376.533
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. rente	0
BTW	0
Totale kosten	2.376.533
Opbrengst heffingen	
• Gemeentelijke bevolkingsadministratie	30.282
• Burgerlijke stand	12.489
• Reisdocumenten	150.750
• Rijbewijzen	90.035
• Omgevingsvergunningen	430.000
• Bestemmingsplannen	20.000
Totale inkomsten	733.556
Dekkingspercentage	31%

Omdat het dekkingspercentage bij tarieven burgerzaken al ruim beneden de 100% ligt is verdere toerekening van overhead en BTW achterwege gelaten.

Ontwikkeling van de totale lastendruk

Vergelijking lastendruk omliggende gemeenten

Bij de bepaling van de lastendruk van de gemeente Voerendaal is uitgegaan van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 396.000 (bron: belastingoverzicht 2026 Provincie Limburg). Aangaande de variabele afvalstoffenheffing is uitgegaan van een gemiddeld huishouden met een ledigingsaanbod van 10 kleine containers restafval en 8 kleine containers groenafval op jaarbasis.

Ontwikkeling lokale lastendruk (mph) Voerendaal 2026-2030					
Soort belasting	2026	2027	2028	2029	2030
OZB-eigenaar	€ 499	€ 514	€ 530	€ 546	€ 562
Afvalstoffenheffing	€ 336	€ 348	€ 352	€ 356	€ 357
Rioolheffing	€ 406	€ 406	€ 421	€ 436	€ 449
Totaal	€ 1.241	€ 1.268	€ 1.303	€ 1.338	€ 1.368
Relatieve wijziging t.o.v. 2026	100%	102%	105%	108%	110%

Als vergelijking van de lokale lastendruk met verschillende omliggende gemeenten zijn de cijfers van de gemeente Voerendaal naast de tarieven van de omliggende gemeenten gezet zoals deze in het “belastingoverzicht 2026 Provincie Limburg” zijn opgenomen. De verhouding in woonlasten tussen huurder en eigenaar/gebruiker kunnen per gemeente verschillen omdat gemeenten verschillend omgaan met het heffen van rioolheffing. Dit kan zijn van de eigenaar, de huurder of beiden een deel. De OZB wordt steeds geheven van de eigenaar/gebruiker terwijl de afvalstoffenheffing steeds voor rekening van de huurder komt.

Vergelijking gemeentelijke lastendruk 2026		
Gemeente	Huurder	Eigenaar/gebruiker
Voerendaal	€ 742	€ 1.241
Beekdaelen	€ 742	€ 1.154
Simpelveld	€ 736	€ 1.167
Gulpen-Wittem	€ 433	€ 1.208
Kerkrade	€ 573	€ 1.043
Meerssen	€ 623	€ 1.351
Vaals	€ 578	€ 1.048
Valkenburg aan de Geul	€ 555	€ 1.015

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

In de gemeente Voerendaal kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor de variabele afvalstoffenheffing geldt per jaar een gemaximeerd

kwijtscheldingsbedrag. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. Beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken vindt plaats op basis van de Leidraad Invordering Gemeentelijke belastingen, welke is vastgesteld op 13-11-2012. In afwijking met de landelijke Leidraad geldt dat de gemeente Voerendaal een kwijtscheldingsnorm hanteert van 100% (landelijke norm is 90%) van de bijstandsuitkering, waardoor meer burgers voor kwijtschelding in aanmerking komen. In de praktijk betekent dit dat iedere burger met een inkomen op bijstandsniveau kwijtschelding ontvangt, mits hij een minimaal vermogen heeft. Onder vermogen wordt verstaan spaargeld/auto/huis enz.

Verslagjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 (t/m juni)
Verleende kwijtschelding	€ 90.000	€ 90.000	€ 93.000	€ 109.000	€ 112.000	€ 120.000	€ 102.000

Per belastingjaar zijn de navolgende aantallen verzoekschriften om kwijtschelding toegekend:

Belastingjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 (t/m jun)
Toegekende verzoekschriften	339	363	350	350	349	352	173

De bedragen en aantallen in bovenstaande 2 tabellen hebben geen direct verband omdat in een bepaald verslagjaar ook kwijtschelding kan worden aangevraagd over een voorafgaand belastingjaar.

Weerstandsvermogen & Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente Voerendaal in staat is om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen zonder het beleid ingrijpend te moeten bijstellen. Volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) betreft dit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de niet-afgedekte, materieel relevante risico's.

Deze paragraaf is gebaseerd op de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2017, vastgesteld door de raad op 6 juli 2017. Deze nota wordt geactualiseerd in 2026-2027. Tot die actualisatie is vastgesteld, dient de nota 2017 als uitgangspunt en normkader voor deze begroting.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.

Component	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve (per 1/1)	€10.632.534	€6.279.534	€6.334.534	€6.275.977
Stille reserves	-	-	-	-
Post onvoorzien	€1.000	€1.000	€1.000	€1.000
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-	-	-
Totaal beschikbare weerstandscapac	**€10.633.534**	**€6.280.534**	**€6.335.534**	**€6.276.977**

Van dit totaal is niet alles vrij inzetbaar. Structurele inzet van het surplus van de algemene reserve is alleen toegestaan onder de voorwaarden uit de Begrotingscirculaire 2027: een actuele risico-inventarisatie als basis voor de weerstandsratio, en een solvabiliteit van minimaal 20% in het jaar van inzet. Deze voorwaarde wordt in het kengetallenoordeel (zie hieronder) expliciet teruggekoppeld naar de weerstandsratio — een lage solvabiliteit beperkt niet alleen het kengetallenoordeel, maar ook de feitelijke beleidsruimte om de reserve in te zetten.

Risico-inventarisatie

Jaarlijks inventariseert de gemeente risico's die niet verzekerd of afgedekt zijn en die groter zijn dan €25.000.

Risico	Toelichting
Algemene uitkering	Onzekerheid over ontwikkeling gemeentefonds.
Sociaal domein (jeugdzorg en WMO)	Open-eind regelingen, moeilijk te ramen.
Bouwkosten	Beschikbaarheid leveranties, vergunningen, marktcapaciteit.
Rente risico	Ontwikkeling geld- en kapitaalmarkt.
Wet informatie management en WOO	Implementatierisico gefaseerde invoering van de wetgeving.
Fasering en realisatie investeringsprogramma.	De realisatie van het vastgestelde investeringsprogramma is afhankelijk van beschikbare capaciteit en externe partijen.

	Afwijkingen in planning leiden tot afwijkende kapitaallasten ten opzichte van de raming, los van prijs- of renteontwikkeling.
Verbonden partijen	Financiële tegenvallers bij gemeenschappelijke regelingen en andere verbonden partijen kunnen direct doorwerken in de gemeentelijke bijdrage, zonder dat de gemeente hier rechtstreeks op kan sturen.
Solvabiliteitsnorm als risico op zichzelf	Bij een solvabiliteit onder 20% vervalt de beleidsruimte om het surplus van de algemene reserve structureel in te zetten; dit is zowel een kengetal als een risico voor de dekking van de meerjarenraming

Berekeningsmethodiek: Voor bovenstaande risico's wordt per risico een bedrag voor het verwachte risico opgenomen. De weerstandscapaciteit wordt berekend door voor elk risico de kans te vermenigvuldigen met het geschatte financiële gevolg en deze bedragen op te tellen.

	2027	2028	2029	2030
Beschikbare weerstandscapaciteit	€10.633.534	€6.280.534	€6.335.534	€6.276.977
Benodigde weerstandscapaciteit	€1.466.000	€2.133.300	€1.790.014	€2.259.089
Ratio weerstandsvermogen	**7,25**	**2,94**	**3,54**	**2,78**
Streefwaarde (Nota Weerstandsvermogen 2017)	2,00	2,00	2,00	2,00
Oordeel	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Ruim voldoende

Streefwaarde conform Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2017: ratio ≥ 2 (ruim voldoende).

Kengetallen:

Kengetal	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Signaalwaarde
Netto schuldquote	40%	79%	113%	122%	137%	146%	< 90% = goed
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	45%	82%	116%	125%	140%	149%	< 90% = goed
Solvabiliteit	42%	35%	33%	30%	26%	25%	> 40% sterk / 30-40% voldoende / < 30% zwak
Structurele exploitatieruimte	6%	2%	3%	0%	1%	1%	> 0% = gunstig / = 0% sluitend / < 0% structureel tekort
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0% (geen lopende grondexploitaties)
Belastingcapaciteit	110%	129%	116%	119%	122%	125%	< 100% onder landelijk gemiddelde / 100-110% licht verhoogd / > 110% hoog

Samenhangend oordeel (art. 11e BBV):

Het merendeel van de kengetallen ontwikkelt zich over de hele meerjarenraming in zorgwekkende richting.
De netto schuldquote stijgt gedurende de meerjarenraming. De solvabiliteit daalt in dezelfde periode. De schuld neemt toe terwijl het eigen vermogen afneemt.
De structurele exploitatieruimte is het enige lichtpunt, namelijk positief van aard. Bovendien is de meerjarenbegroting sluitend.

De belastingcapaciteit ligt boven het landelijk gemiddelde en loopt verder op. Onbenutte belastingcapaciteit is een onderdeel van de weerstandscapaciteit; bij een hogere benutting wordt dit onderdeel kleiner.
Het kengetal grondexploitatie is niet van toepassing, aangezien de gemeente geen gronden in exploitatie heeft.

Oordeel en bestuurlijke conclusie

Het weerstandsvermogen is de komende jaren ruim voldoende. De ontwikkeling van de kengetallen laat echter een zorgwekkend beeld zien.
Alhoewel de structurele exploitatieruimte op orde is, laten de overige kengetallen een verslechtering zien: de schuld stijgt, de solvabiliteit daalt en de belastingcapaciteit loopt op.

De in deze begroting aangekondigde brede heroriëntatie zal nadrukkelijk ook aandacht hebben, en perspectieven bieden op de gebieden van risicobeheersing en het weerstandsvermogen.

Onderhoud kapitaalgoederen:

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn de fysieke zaken die de gemeente nodig heeft om goederen en diensten aan haar burgers te kunnen leveren. Ze zijn daarmee ondersteunend aan de realisatie van de gemeentelijke programma's en moeten goed onderhouden worden om de gewenste kwaliteit te kunnen waarborgen. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid.
De kapitaalgoederen zijn te verdelen in:

- Openbare ruimte: wegen;
- Openbare ruimte: openbare verlichting;
- Openbare ruimte: water en rioleringen;
- Openbare ruimte: openbaar groen;
- Gebouwen (accommodaties).

Deze paragraaf toont het niveau van onderhoud van onze kapitaalgoederen en de vertaling van de financiële gevolgen daarvan in de begroting. Deze zijn gebaseerd op de beheerplannen.

Omdat de plannen, voor wegen, gebouwen en groen vrij recent zijn vastgesteld, sluiten de onderhoudsbudgetten aan bij de opgave. Van achterstallig onderhoud is daarom geen sprake, wel met kanttekening dat het steeds lastiger wordt om met de beschikbaar gestelde middelen alles uitgevoerd te krijgen. Wanneer we het geplande onderhoud niet meer uitgevoerd kunnen krijgen, kan er op termijn wel achterstallig onderhoud gaan ontstaan.

Thema's	**Beheerplannen**	**Jaar vaststelling**	**Loopt t/m**	**Financiële vertaling in begroting**
Wegen	Wegbeheerplan 2026-2030	2025	2030	Ja
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting 2016-2020 Beheerplan Openbare Verlichting 2016-2026	2016 (2022 verlengd) 2016	2026 2026	Ja
Water	Watertakenplan	2020	2024	Ja
Groen	Meerjaren groenbeheerplan 2026-2030	2025	2030	Ja
Gebouwen	MJOP	2025	2034	Ja

Wegen

Het deel van de Voerendaalse infrastructuur waar de gemeente voor verantwoordelijk is, is het gemeentelijke wegennetwerk. Dit kapitaalgoed is ondersteunend aan het programma “Verkeer, Vervoer en Waterstaat”, maar heeft ook een direct effect op andere programma’s. Denk aan de ondersteunende rol bij de leefbaarheid in de kernen of de bereikbaarheid van ondernemers in het kader van de economische versterking van de gemeente.

In ons wegbeheerplan is het kwaliteitsniveau van onze wegen vastgelegd. Het Wegbeheerplan geeft een beeld van de financiële middelen die nodig zijn om dit niveau te borgen. Het Wegbeheerplan 2026-2030 is op 2 oktober 2025 door de raad vastgesteld.

In het STRategisch InvesteringsPlan (STRIP) worden voor de komende planperiode infrastructurele investeringsprojecten beschreven, waarbij de uit te voeren werkzaamheden integraal vanuit de verschillende beleidsvelden van de openbare ruimte worden benaderd.

Doorontwikkeling en verdere actualisatie STRIP wordt in de komende periode opgepakt.

Voor de planning en uitvoering van deze projecten verwijzen wij u naar de betreffende programma’s.
Het regulier onderhoud wordt jaarlijks verantwoord als exploitatiepost binnen de begroting, de geprognotiseerde onderhoudskosten zijn meerjarig vertaald in de begroting.

Areaal	
Oppervlakte asfaltverharding:	611.128 m2
Oppervlakte elementenverharding:	339.896 m2
Oppervlakte cement-beton:	12.476 m2
Oppervlakte half-/onverhard:	106.600 m2

Exploitatiebudgetten verhardingen	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Klein onderhoud	70.000	70.000	70.000	70.000
Groot onderhoud	846.800	846.800	846.800	846.800
	916.800	**916.800**	**916.800**	**916.800**

Openbare verlichting

De openbare verlichting (OV) vervult een belangrijke rol op het gebied van verkeersveiligheid, openbare orde en sociale beleving. De burger dient zich in de openbare ruimte, ook na het invallen van de duisternis, behaaglijk en veilig te voelen. Een teveel aan verlichting kan echter ook een verstorend effect hebben. Om invulling te geven aan het beleid en onderhoud van dit kapitaalgoed hebben we het beleidsplan OV 2016-2020 (in 2022 verlengd tot 2026) en het beheerplan OV opgesteld. In 2027 zal een nieuw OV-beleids- en beheerplan worden opgesteld

Beleidsplan OV

Het doel van het Beleidsplan is technische- en financiële kaders aan te geven waarbinnen werkzaamheden op het gebied van openbare verlichting worden uitgevoerd. Het beleidsplan geeft inzicht in de kaders voor verlichting bij nieuwbouw, reconstructies en vervanging. Deze kaders liggen ten grondslag aan het Beheerplan OV.

Beheerplan OV

Het doel van het Beheerplan is inzicht geven in de huidige kwaliteit van de openbare verlichtingsinstallatie. Op basis van het beheerbestand wordt inzicht gegeven over de omvang van het te beheren areaal, de onderhoudswerkzaamheden en de geplande projecten voor de komende periode. Tevens kan op basis van deze gegevens een inschatting worden gemaakt van de totale energiekosten.

De financiële middelen die nodig zijn voor de diverse aspecten zijn geraamd en samengevat.

Areaal (per 01-08-2023)
Aantal lichtmasten: 3.225 st.
Aantal armaturen LED 3.283 st.
Aansluitingen: 3.220 st.

Openbare verlichting	2027	2028	2029	2030
Exploitatiebudget	163.628	163.166	165.013	164.397

Water en riolering

In de Wet milieubeheer is geregeld dat de gemeente een zorgplicht heeft inzake het doelmatig inzamelen en transporteren van afval- en regenwater dat vrijkomt binnen haar grondgebied.
In samenwerking met de regio Parkstad is een (regionaal) Watertakenplan voor het (algemene) beleid voor de gemeentelijke watertaken opgesteld. In 2019 is het gemeentelijk Watertakenplan 2020-2024 en het Kostendekkingsplan Voerendaal vastgesteld. Het Basis Rioleringsplan 2019 (BRP2019) is afgerond.

Het beheer en onderhoud alsmede geplande investeringen worden, conform de gestelde kaders in het Watertakenplan 2020-2024, uitgevoerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de gevolgen van de klimaatontwikkelingen, zoals met name hevige regenval, langere periodes van droogte en extreme temperaturen. In het rioolkostendekkingsplan zijn de financiële planning en verantwoording voor dit thema afgedekt.

In 2026, begin 2027 wordt in Parkstad verband het Watertakenplan vernieuwd en een klimaatadaptatieplan opgesteld. Beide plannen worden eind 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. De financiële consequenties van beide plannen zijn wel al verwerkt in de begroting.

Areaal		
Lengte (vrijval) riolering:	123.559	m.
Lengte drukriool:	7.707	m.
Aantal rioolgemalen/pompunits:	37	st.
Aantal kolken:	3.450	st.
Aantal bergingbezinkbassins:	3	st.
Aantal kunststofbufferzakken:	3	st.
Open bergingen:	5	st.
Lamellenfilters:	3	st.
Wervelventielen:	11	st.
Zandvangers:	44	st.

Taakveld Riolering	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Exploitatiebudget	1.933.179	1.953.997	2.331.475	2.281.041

Openbaar groen

Openbaar groen maakt onderdeel uit van het programma “Sport, Cultuur en Recreatie” en speelt een belangrijke rol in de beleving die inwoners en bezoekers van de gemeente Voerendaal hebben bij de openbare ruimte. Bij openbaar groen speelt met name de beeldkwaliteit een belangrijke rol in de beleving van burgers. De beeldkwaliteit wordt in grote mate bepaald door het onderhoudsniveau. Het vigerende meerjaren groenbeheerplan is op 2 oktober 2025 vastgesteld voor de periode 2026 – 2030.

Met het in het plan vastgestelde gemiddelde kwaliteitsniveaus kan het aanwezige openbare groen duurzaam in stand worden gehouden. De benodigde middelen om het vastgestelde kwaliteitsniveau te realiseren zijn vertaald in de begroting.

Areaal		
Bomen:	7.723	st.
Bosplantsoen:	287.482	m2
Bos:	113.144	m2
Lijnvormige hagen:	40.852	m1
Blokhagen:	13.103	m2
Gazon intensief:	247.722	m2
Gazon extensief:	424.758	m2
Planten:	6.252	m2
Struiken:	30.285	m2
Poelen, buffers, greppels, waterlopen	84.717	m2

Taakveld openbaar groen	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
exploitatiebudget	1.924.205	1.966.047	1.993.822	2.004.127

Gebouwen

Het vastgoed van de gemeente is onder te verdelen in grond en gebouwen. Voor het onderdeel grond wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

In de raadsvergadering van oktober 2025 is het geactualiseerde MJOP vastgesteld voor de jaren 2025 t/m 2034.
Hierbij is uitgegaan van een totaal groot onderhoud over een periode van 10 jaar van 6,8 miljoen. In de financiële paragraaf van het raadsvoorstel is aangegeven dat de jaarlijkse storting opgehoogd moest worden van 472K naar 680K (+208K).
Wat in het adviestraject per abuis fout is gegaan, dat ook de huidige stand van de voorziening (ruim 1 miljoen euro, als gevolg van achterstallig onderhoud) meegenomen had moeten worden ter bepaling van de jaarlijkse storting in de voorziening. Hiermee is de meerjarenbegroting onnodig met 100K per jaar belast.

Gemeentelijk accommodatiebeleid is noodzakelijk om te komen tot duurzaam en toekomstbestendig gemeentelijk vastgoed. In 2026 is het gemeentelijk accommodatiebeleid unaniem door de raad vastgesteld.

Overzicht gemeentelijke maatschappelijke gebouwen

- G01 Gemeentehuis Voerendaal
- G02 Dienstgebouw buitendienst, Lindelaufer Gewande Voerendaal
- G03 Cultureel centrum De Borenburg, Furenthela Voerendaal
- G04 Gemeenschapshuis ‘t Kunderhoes, Hogeweg Voerendaal
- G05 Gemeenschapshuis Op d’r Plats, Houtstraat Klimmen (na ingebruikname van de OCK komt deze functie te vervallen)
- G06 Gemeenschapshuis en gymzaal ’t Wouves, Dorpsplein Ransdaal
- G07 Multifunctioneel centrum De Auwsjoeel Ubachsberg
- G08 Psz/bibliotheek/IVN/Fanfare Ransdalerstraat Ransdaal
- G09 Psz Auvermennekes / bso Bommes, Kerkveldweg Klimmen (na ingebruikname van de OCK komt deze functie te vervallen)
- G10 Bibliotheek/De Burgerij, Furenthela Voerendaal
- G11 Pand Barrier (muziekcollectief), Valkenburgerweg Voerendaal
- G12 Kleedaccommodatie VV RKVV, Goswijnstraat Voerendaal
- G13 Kleedaccommodatie VV RKSVB, Kerkstraat Ubachsberg
- G14 Kleedaccommodatie VV Hellas, Schoolstraat Klimmen (na ingebruikname van de OCK komt deze functie te vervallen)
- G15 Kleedaccommodatie, Spoorstraat Ransdaal, tijdelijke bewoning vluchtelingen
- G16 Sportcomplex De Joffer, Goswijnstraat Voerendaal
- G17 Gebouwtje visvereniging, Mergelweg Voerendaal
- G18 Bakhuis, H.v.Veldekestraat Voerendaal
- G19 OCK, Kerkveldweg Klimmen

Daarnaast zijn er nog woningen en schoolgebouwen in eigendom van de gemeente.

Het woningbestand in eigendom van de gemeente bestaat uit:

- G54 Sebastianusstraat 4 Klimmen in 2022 aangekocht ten behoeve van bewoning door statushouders (het ontzorgingsarrangement met de Woningstichting is in voorbereiding).

- Termaar 51, 6343 CL Klimmen, deze woning is aangeschaft door gemeente Voerendaal om gevluchte Oekraïners in op te vangen.

Schoolgebouwen

Van de 4 schoolgebouwen (basisscholen) is de gemeente economisch eigenaar en schoolbestuur Innovo de juridisch eigenaar. Schoolbesturen hebben vanaf januari 2015 de verantwoordelijkheid over het totale onderhoud van hun schoolgebouwen. Innovo heeft de gemeente gevraagd om het beheer van de Brede School over te nemen. Het onderzoek naar haalbaarheid en wenselijkheid heeft niet geleid tot overdracht van het beheer naar de gemeente.

- G31 Brede school Cortemich Voerendaal (incl. gebruik door de externe partijen Kompas, Ritmo, Meander, GGD-ZL, Humankind en JENS).
- G32 Basisschool Ummer Clumme, Kerkveldweg Klimmen
- G33 Gymzaal Ummer Clumme
- G34 Basisschool Berg Op, Bostenstraat Ubachsberg (gymzaal is in 2019 gesloopt)
- G35 Basisschool St. Theresia, Ransdalerstraat Ransdaal.

Financieel overzicht verloop voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen:

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stand voorziening per 1/1	1.575.070	947.841	856.159	1.039.828
Dotaties aan onderhoudsvoorziening	585.186	585.186	585.186	585.186
Onttrekkingen aan onderhoudsvoorziening	-1.212.415	-676.868	-401.517	-367.720
Stand voorziening 31/12	947.841	856.159	1.039.828	1.257.294

Financiering:

Inleiding:

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze van financiering van beleid en het beheersen van de financiële risico's die met financiering gelopen worden.

Beleidskaders:

Het beleid ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in bijlage 2 van de Financiële Verordening 2025 (raad 18.12.2025). Een belangrijk punt uit de verordening is, dat het uitzetten van gelden niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van gelden is alleen toegestaan uit hoofde van een publieke taak.

Deze treasuryfunctie is een afgeleide van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido). In de wet Fido zijn de wettelijke kaders opgenomen van de treasuryfunctie. De Gemeente Voerendaal hanteert totaalfinanciering.

Het financieringsbeleid heeft de volgende doelstellingen:

1. Het verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden om de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren;
3. Het beheersen van de risico's verbonden aan de treasuryfunctie;
4. Het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
5. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders en limieten en richtlijnen van dit statuut.

Algemene ontwikkelingen:

Externe ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen beïnvloeden en zijn medebepalend voor het geven van een rentevisie. Ontwikkelingen die de rente bepalen spelen zich voornamelijk buiten Nederland af. Zo heeft de Europese Centrale Bank (ECB) een grote invloed op de financiële markten van de Europese Gemeenschap. Ook de Centrale Bank van de Verenigde Staten (FED) is medebepalend voor Europa. De toekomstige ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn door de verscheidenheid van invloeden moeilijk in te schatten. Bijvoorbeeld de politieke spanning die nu in de wereld spelen kunnen veranderingen met zich meebrengen in de rentestanden.

Interne ontwikkelingen

Het investeringsprogramma heeft veel invloed op de liquiditeitsplanning. In de begroting 2027 is de meerjaren investeringsplanning geactualiseerd, zodat deze aansluit op onze planning en die van externe partijen.

Treasurybeheer:

Risicobeheer

Het risicobeheer geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Met betrekking tot het risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- Het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of verstrekken van geldleningen en het verlenen van gemeentegaranties is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak;
- Uitzettingen hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van meer dan normale risico's;
- Er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet financiering decentrale overheden;
- Overeenkomstig de Wet Fido kunnen geen hypothecaire leningen worden verstrekt aan personeel en politieke ambtsdragers.

Renterisicobeheer

- Een stabiel rentelastniveau wordt nagestreefd door de looptijd van de op te nemen langlopende geldleningen af te stemmen op de looptijden van de in de leningenportefeuille reeds aanwezige leningen;
- Het renterisico van de vaste schuld bedraagt maximaal de renterisiconorm;
- Het renterisico van de vlottende schuld wordt beperkt door de netto vlottende schuld te beperken tot de kasgeldlimiet conform de bepalingen in de Wet fido;
- De rentevisie van de gemeente wordt jaarlijks bij het vaststellen van de begroting vastgesteld;
- Kredietrisico’s worden beperkt door uitsluitend gelden uit te zetten bij kredietwaardig geachte partijen. Dit zijn bankinstellingen die onder toezicht staan van de Nederlandse Bank en hun hoofdvestiging hebben in Nederland. Deze banken hebben minimaal een AA-rating (Standard & Poor’s rating);
- Indien de markt het toelaat zullen leningen die direct voor conversie in aanmerking komen, maar ook leningen die middels termijntransacties geconverteerd kunnen worden, worden overgesloten.

Renterisico voor de vlottende schuld

In dit onderdeel wordt de werkelijke omvang van de vlottende schuld getoetst aan de wettelijke norm van de Wet Fido. De risico’s op de vlottende schuld worden ingeperkt door het hanteren van de kasgeldlimiet. In 2027 bedraagt de toegestane kasgeldlimiet voor Voerendaal:
(a) de omvang van de jaarbegroting (exploitatie) 2027, zijnde € 42.500.000 vermenigvuldigd met
(b) het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage, zijnde 8,5%.
De toegestane kasgeldlimiet voor 2027 is dus € 3.612.000 (voor 2026 was deze € 3.417.000).
De werkelijke netto vlottende schuld wordt regelmatig getoetst aan de toegestane omvang van de kasgeldlimiet. Een actief liquiditeitenbeheer voorkomt dat de geldende kasgeldlimiet wordt overschreden.

Renterisico van de vaste schuld

De renterisiconorm wordt gebruikt om het renterisico op de vaste schuld inzichtelijk te maken, deze mag jaarlijks niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Voorkomen moet worden dat in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden.
In onderstaande tabel staat de verwachte ontwikkeling van de renterisiconorm voor de komende jaren. De langlopende leningen waarover de gemeente een renterisico loopt, blijft de komende jaren binnen de wettelijke norm.

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)		2027	2028	2029	2030
1.	Begrotingstotaal	42.000	42.500	43.400	44.000
2.	Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%
3.	Renterisiconorm (1x2)	8.400	8.500	8.680	8.800
4.	Renteherzieningen	0	0	0	0
5a.	Aflossing bestaande leningen	2.330	2.330	2.330	2.330
5b.	Aflossing nieuwe leningen	0	400	667	967
6.	Bedrage waarover renterisico gelopen wordt (4+5a/5b)	2.330	2.730	2.997	3.297
7.	Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	6.070	5.770	5.683	5.503

Financiering en leningenportefeuille

Ten gevolge van het investeringsvolume in 2027 tot en met 2030 dienen 4 langlopende leningen te worden afgesloten. In de tabel hieronder is dit schematisch weergegeven.

Ontwikkeling leningenportefeuille (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand 1 januari bestaande leningen	24.640	34.935	44.605	49.875	55.878
Aangetrokken geldlening	12.500				
Aflossingen bestaande leningen -/-	-2.205	-2.330	-2.330	-2.330	-2.330
Geprognosticeerde nieuwe leningen +	0	12.000	8.000	9.000	10.000
Aflossingen nieuwe leningen -/-	0	0	-400	-667	-967
Stand 31 december	34.935	44.605	49.875	55.878	62.581
Rentelasten huidige en nieuwe leningen	752	1.027	1.332	1.584	1.959

Gelet op de aanzienlijke investeringen de komende jaren gaan de rentelasten (zoals blijkt uit bovenstaande tabel) significant stijgen.
Voor wat betreft de door de gemeente aan te trekken leningen als gevolg van toekomstige investeringen lopen we een renterisico. In de begroting en meerjarenramingen is rekening gehouden met vier nieuwe leningen (30-jaars) met een rentepercentage van resp. 3,5%. Het is zaak om de renteontwikkelingen van zowel korte als langlopende geldleningen in de gaten

te houden zodat op het juiste moment overgegaan kan worden tot het aantrekken van een geldlening met een andere looptijd.

Rente methodiek en renteresultaat
Conform de voorschriften zoals vermeld in de notitie rentekosten van de commissie BBV vindt rentetoerekening aan investeringen en taakvelden plaats op basis van een omslagrentepercentage.

Voor 2027 ziet het renteschema (ter berekening van het renteresultaat) er als volgt uit:

Renteschema (bedragen x €1.000)		2027	2028	2029	2030
A1.	Externe rentelasten bestaande financiering	817	772	726	681
636	Geprognosticeerde rente nieuwe lange leningen	210	560	858	1.278
A3.	Geprognosticeerde rente nieuwe korte leningen	0	0	0	0
B1	Te ontvangen rentebaten verstrekte leningen	-26	-26	-26	-26
B2.	De externe rentebaten	-110	-56	-70	-64
C1.	Rente voor grondexploitatie	0	0	0	0
C2.	Toegerekende rente grondexploitatie	0	0	0	0
D1	Rente eigen vermogen	0	0	0	0
D2	Rente voorzieningen	0	0	0	0
E	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (A+B+C+D)	891	1.250	1.488	1.869
	De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)	-725	-842	-1.532	-1.489
	Renteresultaat op het taakveld treasury	-166	-408	44	-380
F	Stand vaste activa per 1 januari	59.955	75.842	78.144	84.984
	Gemiddelde rente (E/F)	1,5	1,8%	2,4%	2,7%
	Omslagrente	**1,5**	**2%**	**2%**	**2%**

Bedrijfsvoering:

Deze paragraaf geeft, conform artikel 14 BBV, inzicht in de ontwikkeling van de interne organisatie en bedrijfsvoering en de belangrijkste verbeteracties voor 2027.

Organisatie en uitvoeringskracht

De uitvoeringskracht van de organisatie wordt gericht ingezet op de reguliere, vaak wettelijke taken en op de prioriteiten uit het coalitieakkoord. Gezien de beschikbare capaciteit en middelen wordt scherp geprioriteerd tussen wat nodig, gevraagd en haalbaar is.

Digitalisering en informatieveiligheid

De gemeente werkt verder aan een veilige, rechtmatige en toekomst vaste informatievoorziening. Zoals ook bij programma 0 toegelicht, vraagt de Europese NIS2-richtlijn en het bijbehorende normenkader BIO2.0 om aantoonbaar hogere informatiebeveiligingsstandaarden; dit vraagt blijvende investering in kennis, capaciteit en middelen.

Personeel

De krapte op de arbeidsmarkt blijft een aandachtspunt voor de kwetsbaarheid van de organisatie, met name voor specialistische functies op het gebied van informatiebeveiliging en -management.

HRM-systemen

Na de implementatie in 2026 wordt in 2027 verder gewerkt aan de optimalisatie van de HRM-systemen. Daarnaast wordt gestart met de verdere invoering van verbeterde software voor de bedrijfsvoering.

Verbeteracties

De focus voor 2027 ligt op het borgen van de trajecten die in 2025-2026 zijn opgestart (waaronder NIS2/BIO2.0-implementatie en digitale dienstverlening) en het aantoonbaar voldoen aan de bijbehorende wet- en regelgeving.
Gerichte sturing om de uitvoeringskracht te versterken door extra opleiding en begeleiding van medewerkers, gerichte (flexibele) personele versterking, anders organiseren en clusteren van taken en verdere oriëntatie op regionale samenwerking.

Verbonden partijen:

Inleiding:

Onze gemeente werkt op diverse beleidsterreinen samen met andere overheden en organisaties in zogenoemde **verbonden partijen**. Dit zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en/of financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een stem heeft in het bestuur. Financieel belang houdt in dat de gemeente risico loopt op financiële tekorten of niet-verhaalbare middelen bij faillissement. Verbonden partijen kunnen verschillende juridische vormen hebben, zoals gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen.

Een aanzienlijk deel van de gemeentelijke uitvoering vindt plaats via deze partijen. Het is daarom van strategisch belang om grip te hebben op hun functioneren, zowel in financiële als inhoudelijke zin. De gemeenteraad heeft hierin een kaderstellende en controlerende rol, het college voert de bestuurlijke beheertaak uit binnen deze kaders.
Voor deze sturing gelden de beleidskaders uit de **nota Verbonden Partijen (2025)**. Deze nota biedt een risicomatrix om de hoofdlijnen van de sturing per Gemeenschappelijke regeling weer te geven.
Sinds 2022 participeert Voerendaal samen met dertien andere Zuid-Limburgse gemeenten in het traject **Samen grip op verbonden partijen (SGOVP)**. Doel hiervan is de sturing op en samenwerking met verbonden partijen te versterken, zowel op het gebied van financiële, juridische als inhoudelijke uitgangspunten. Daarbij verschuift de rol van de gemeente steeds meer van reactief naar proactief: van volgen naar sturen, met nadruk op invloed aan de voorkant van besluitvorming in de P&C-cyclus.

Overzicht verbonden partijen – Gemeenschappelijke regelingen (GR):

- BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)
- Het Gegevenshuis
- GGD Zuid-Limburg
- ISD Kompas
- Omnibuzz
- Rd4 (Reinigingsdienst Rd4)
- Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)
- Stadsregio Parkstad Limburg
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)
- WOZL (Werkvoorziening Oostelijk Zuid-Limburg)
- WSP (Werkgeversservicepunt Parkstad)
- Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad
- Solido (voorheen: Parkstad IT)
- Historisch Centrum Limburg (HCL)

Gemeenschappelijke regelingen:

1. BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)		
Programma	0. Bestuur en ondersteuning	
Vestigingsplaats	Roermond	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur zijn alle deelnemende gemeenten en 1 waterschap vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en 6 leden, te benoemen door het algemeen bestuur. De gemeente Voerendaal wordt vertegenwoordigd door de portefeuillehouder financiën/burgemeester.	
Financieel belang	€ 223.741	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 2.802.000	€ 2.784.000
Verwacht vreemd vermogen	€ 286.000	€ 438.000

Bedrijfsactiviteiten
Het heffen en invorderen van belastingen, het afhandelen van bezwaar- en beroepsschriften inzake belastingen en het uitvoeren van de Wet waardering onroerende zaken.
Algemene zaken, die betrekking hebben op activiteiten en prestaties, zijn vastgelegd in een standaard uitvoeringsovereenkomst (SUO). Verdere detailafspraken zijn opgenomen in specifieke voorwaarden en overeengekomen richtlijnen voor gegevensuitwisseling. De uitwisseling van BAG/GEO gegevens wordt namens de gemeente Voerendaal verzorgd door het Gegevenshuis, eveneens gebaseerd op een overeengekomen richtlijn hierover.

Ontwikkelingen en risico's
De post proceskostenvergoeding is op basis van ervaring naar beneden bijgesteld. Dit blijft echter een moeilijk in te schatten post.

2. Het Gegevenshuis		
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat	
Vestigingsplaats	Landgraaf	
Bestuurlijk belang	Van iedere deelnemende gemeente en waterschap neemt een bestuurder zitting in het algemeen bestuur, met 2 stemmen +1 stem voor iedere 100.000 euro afname. De gemeente Voerendaal is vertegenwoordigd door de portefeuillehouder bedrijfsvoering.	
Financieel belang	n.n.b.	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 25.078	Onbekend
Verwacht vreemd vermogen	€ 517.774	Onbekend

Bedrijfsactiviteiten
Het Gegevenshuis ontzorgt (lokale) overheden op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. Hiermee kunnen (lokale) overheden voldoen aan wettelijke verplichtingen op dit gebied en kunnen dienstverlening en bedrijfsvoering kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen en risico's
n.n.b.

3. GGD Zuid-Limburg		
Programma	6. Sociaal domein	
Vestigingsplaats	Heerlen	
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijke portefeuillehouder is lid van het Algemeen Bestuur en lid van de financiële commissie.	
Financieel belang	€ 1.034.288	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Verwacht vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.

Bedrijfsactiviteiten
De GGD is het verlengstuk van gemeenten op het gebied van het programma GGD, Veilig Thuis en Jeugdgezondheidszorg.
Tevens is de GGD de vakspecialist op die terreinen vanuit (preventieve) volksgezondheid. De ontwikkelingen en aanpak van de GGD binnen die terreinen sluiten aan bij onze filosofie dat het geluk, veerkracht en welbevinden van onze inwoners het uitgangspunt is. De GGD levert hiermee een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan de zelfredzaamheid, het naar vermogen kunnen meedoen en het veilig en gezond opgroeien, leven en ouder worden van onze inwoners.

Ontwikkelingen en risico's
Het risico bestaat dat de komende jaren de financiële kwetsbaarheid van de GGD direct invloed heeft op gemeenten. Het Algemeen Bestuur van de GGD-ZL heeft, in afwijking van de gemeenschappelijke regeling, besloten de financiële reserve niet aan te vullen, tenzij dit vanuit positieve jaarrekening kan worden gehaald. Dit betekent dat elke financiële tegenvaller direct ten laste kan komen van de deelnemende gemeenten.

4. ISD Kompas	
Programma	6. Sociaal domein
Vestigingsplaats	Nuth
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 3 stemmen per deelnemende gemeente. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de 3 deelnemende gemeenten. De gemeente Voerendaal wordt vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Sociale zaken in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur. Voor het algemeen bestuur zijn er tevens 2 leden van de gemeenteraad afgevaardigd.

Financieel belang	€ 1.509.875	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	200.000	Onbekend.
Verwacht vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend

Bedrijfsactiviteiten
Doel is het bieden van een vangnet voor mensen die (tijdelijk) geen eigen inkomen (kunnen) verwerven en het actief begeleiden van deze mensen terug naar de arbeidsmarkt. En uitvoering van wetgeving op het gebied van participatie en inkomens(-ondersteuning).

Ontwikkelingen en risico's
In de begroting wordt uitgegaan van de budgetten en aantallen klanten zoals deze bekend zijn bij het maken van de begroting. Dit kan betekenen dat in de loop van het jaar de actualiteitswaarde, als gevolg van gewijzigde klantaantallen en/of Rijksbudgetten, minder is.

5. Omnibuzz		
Programma	6. Sociaal domein	
Vestigingsplaats	Geleen	
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijk portefeuillehouder is namens de gemeente Voerendaal afgevaardigd als lid van het algemeen bestuur van Omnibuzz.	
Financieel belang	€ 274.921	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 779.391	€ 727.649
Verwacht vreemd vermogen	€ 1.820.401	€ 103.599

Bedrijfsactiviteiten
Omnibuzz is de uitvoeringsorganisatie voor het doelgroepenvervoer in Zuid-Limburg. Doel is het bieden van een toegankelijke, kwalitatief hoogwaardige en doelmatige vervoersvoorziening, die aansluit op andere vervoersvormen zoals het openbaar vervoer én de zorglogistiek. Gemeenten sturen gezamenlijk en rechtstreeks aan op de uitvoering, wat schaalvoordelen oplevert en uniformiteit creëert in systemen en klantcontact.

Ontwikkelingen en risico's
• Vervoersbehoefte minder voorspelbaar dan voor de coronapandemie: stabiel op totaalniveau maar tussen gemeenten onderling grote verschillen.
• Arbeidskrapte bij vervoerders.
• Veranderend OV-aanbod: afnemende beschikbaarheid en langere afstand tot bushaltes.
• Complexiteit doelgroep neemt toe, met grotere zorgbehoefte.

6. Rd4 (Reinigingsdienst Rd4)	
Programma	7. Volksgezondheid en milieu
Vestigingsplaats	Heerlen

Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid. De wethouder verantwoordelijk voor Milieu is lid van het Algemeen Bestuur.	
Financieel belang	€ 1.756.699	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	n.v.t.	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 3.719.000	€ 5.052.000
Verwacht vreemd vermogen	€ 42.753.000	€ 41.144.000

Bedrijfsactiviteiten
De gemeente Voerendaal is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Rd4 voor de uitvoering van afvalinzameling, reiniging van de openbare ruimte en aanverwante taken. Rd4 voert zowel basistaken uit (huishoudelijke afvalinzameling, beheer van straatvoorzieningen, servicepunt) als plustaken, waaronder straatreiniging, het opruimen van zwerfafval en dumpingen, ondersteuning bij huisuitzettingen en coördinatie van de afzet van afvalstromen.

Ontwikkelingen en risico's
Ontwikkelingen:
• Verdere digitalisering van dienstverlening (meldingen en communicatie via app).
• Focus op circulaire economie: minder restafval en meer hergebruik van grondstoffen.
Risico's:
• Stijgende kosten voor afvalwerking kunnen doorwerken in gemeentelijke lasten.
• Risico dat inwoners veranderingen en stijgende kosten als lastig ervaren, wat kan leiden tot minder naleving.

7. Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)		
Programma	7. Volksgezondheid en milieu	
Vestigingsplaats	Maastricht	
Bestuurlijk belang	Het openbaar lichaam heeft een algemeen bestuur. De colleges van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten wijzen uit hun midden een lid van het algemeen bestuur aan. De verantwoordelijk wethouder is lid van het algemeen bestuur.	
Financieel belang	€ 198.758	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 1.140.372	€ 981.881
Verwacht vreemd vermogen	€ 1.442.785	€ 1.569.480

Bedrijfsactiviteiten
De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (OZL) werkt in opdracht van de zestien Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie Limburg aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De kerntaken zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en specialistisch milieuadvies.

Ontwikkelingen en risico's
De ODZL staat voor groei van VTH(A)-milieutaken door de doorwerking van de Omgevingswet, verscherpte eisen rond Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en toezicht op indirecte lozingen.

Arbeidsmarktkrapte vormt een risico voor de uitvoering van werkprogramma's. De gewijzigde financieringssystematiek (ingaande 2027) leidt tot herverdeeleffecten tussen deelnemers.

8. Stadsregio Parkstad Limburg		
Programma	0. Bestuur en ondersteuning	
Vestigingsplaats	Heerlen	
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het DB en de verantwoordelijk wethouder is lid van het AB. De inhoudelijke portefeuillehouders zijn lid en/of voorzitter van een of meerdere bestuurscommissies.	
Financieel belang	€ 192.000	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 5.964.000	€ 9.815.000
Verwacht vreemd vermogen	€ 1.097.000	€ 874.000

Bedrijfsactiviteiten
De Stadsregio Parkstad Limburg levert een structuurversterkende bijdrage aan de evenwichtige ontwikkeling van de regio in relatie tot haar omgeving, zowel regionaal, provinciaal als landelijk. De kernagenda richt zich op de thema's: Economie en toerisme, Ruimte en mobiliteit, Wonen en herstructurering, Duurzaamheid, Sociaaleconomische structuurversterking en Grensoverstijgende samenwerking.

Ontwikkelingen en risico's
Financieel: De Stadsregio signaleert dat de uitvoerbaarheid van de taken onder druk komt te staan door beperkte financiële middelen uit het werkbudget. Hierover willen zij in gesprek gaan. Inhoudelijk: De uitwerking van het Toekomstverhaal Parkstad vraagt een intensief proces van zowel de Stadsregio als de deelnemende gemeenten en maatschappelijke partners. De gevraagde inzet is nog onbekend maar kan spanning opleveren in relatie tot de beschikbare ambtelijke capaciteit.

9. Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)		
Programma	1. Veiligheid en handhaving	
Vestigingsplaats	Maastricht	
Bestuurlijk belang	Iedere gemeente heeft 1 stem in het algemeen bestuur, plus een stem per iedere 25.000 inwoners. Voor de gemeente Voerendaal is de burgemeester lid van het algemeen bestuur.	
Financieel belang	€ 1.204.005	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 8.252.000	€ 7.144.000
Verwacht vreemd vermogen	€ 28.970.000	€ 59.234.000

Bedrijfsactiviteiten

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) draagt zorg voor een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Ontwikkelingen en risico's
2027 wordt het laatste jaar van het vigerende beleidsplan (2022/2023). De inrichting en opzet van coördinatiepunten (veiligheidsregio's) en noodsteunpunten (gemeenten) wordt onderzocht; dit zal in 2027 een thema zijn.
Autonome ontwikkelingen met forse financiële impact: CAO lonen 2027, organisatieontwikkeling, inrichting coördinatiepunten, nieuwe taken kabinetsbrede weerbaarheidsopgave, nieuwe wettelijke taken door de geopolitieke situatie.

10. WOZL (Werkvoorziening Oostelijk Zuid-Limburg)		
Programma	6. Sociaal domein	
Vestigingsplaats	Heerlen	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de leden, ieder lid heeft een stem vermeerderd met een stem voor iedere 15.000 inwoners. Het dagelijks bestuur heeft samen nooit de meerderheid van stemmen. De gemeente Voerendaal wordt vertegenwoordigd door portefeuillehouder sociale zaken in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.	
Financieel belang	€ 948.900	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	Onbekend	Onbekend
Verwacht vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend

Bedrijfsactiviteiten
Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW): het voorzien in de werkgelegenheid, mensontwikkeling en begeleiding van SW-geïndiceerde. Sinds 1 januari 2015 is de toegang tot de Wsw gesloten en zijn de middelen opgenomen in het ongedeelde Participatiebudget.

Ontwikkelingen en risico's
Het subsidiebedrag in de eerdere meerjarenraming kwam nog uit de meicirculaire 2024; in 2025 is dit bedrag voor 2027 verhoogd, mede door een vergoeding voor stijgende lonen (LPO) en een kleiner aantal Sw-medewerkers over wie het macrobudget wordt verdeeld. De LPO 2026 is nog niet vastgesteld (pas bij meicirculaire 2026).
Steeds meer medewerkers hebben lichamelijke of psychische klachten en hebben een beschutte werkomgeving nodig; het financiële risico per extra fte is naar verwachting klein (max. circa € 5.000 per fte).

11. WSP (Werkgeversservicepunt Parkstad)	
Programma	6. Sociaal domein
Vestigingsplaats	Heerlen
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de leden, ieder lid heeft een stem vermeerderd met een stem voor iedere 15.000 inwoners.

	Het dagelijks bestuur heeft samen nooit de meerderheid van stemmen. De gemeente Voerendaal wordt vertegenwoordigd door portefeuillehouder sociale zaken in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.	
Financieel belang	€ 42.526	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	Onbekend	Onbekend
Verwacht vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend

Bedrijfsactiviteiten
Het samenbrengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt voor burgers met een loonwaarde tussen 30-100% die behoren tot de doelgroep van de voormalige Wsw en de Participatiewet.

Ontwikkelingen en risico's
Voor 2027 wordt een beter nettoresultaat van 195.000 verwacht, door een slechter operationeel resultaat van 1.796.000 en een beter subsidieresultaat van 1.991.000 (het slechtere operationele resultaat komt mede door de lagere Sw-bezetting).
Kansen op positieve effecten: bijstelling van de rijkssubsidie, hogere inkomsten door hogere detacheringstarieven, meer duurzame detacheringen door jobcoaching en de KANS-locatie.

12. Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad		
Programma	1. Veiligheid en handhaving	
Vestigingsplaats	Heerlen	
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijk portefeuillehouder is namens de gemeente Voerendaal afgevaardigd als lid van het algemeen bestuur van Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad.	
Financieel belang	€ 93.803	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	Onbekend	Onbekend
Verwacht vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend

Bedrijfsactiviteiten
Het maatschappelijk belang is het vergroten van de sociale veiligheid en daarmee de leefbaarheid binnen de samenleving te verbeteren en bij te dragen aan de veiligheid(sbeleving). Het doel van het zorg- en veiligheidshuis is een aanpak en doorbraak forceren voor de groep burgers die problemen ervaart op meerdere levensgebieden.

Ontwikkelingen en risico's
De loonkosten worden jaarlijks geïndexeerd, maar kunnen harder stijgen dan voorheen geraamd. De lasten voor inhuur voor specialistische functies blijven aanwezig naast het invullen van formatieplekken. Gewijzigde wetgeving (Wet Gegevensverwerking Samenwerkingsverbanden) maakt aanpassing van de organisatie(structuur) noodzakelijk; het effect is nog niet volledig duidelijk. Het implementeren van HR21-functiewaarderingssystematiek brengt het risico met zich

mee dat de waardering afwijkt van de huidige waardering, met mogelijk risico op juridische geschillen en effect op de geraamde personeelslasten.

13. Solido (voorheen: Parkstad IT)		
Programma	0. Bestuur en ondersteuning	
Vestigingsplaats	Heerlen	
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijk portefeuillehouder is lid van het algemeen bestuur. Per deelnemer is er een bestuurslid.	
Financieel belang	€ 770.577	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	Onbekend	Onbekend
Verwacht vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend

Bedrijfsactiviteiten
Solido heeft als doel om voor de deelnemende gemeenten op een professionele manier de ICT- en informatievoorziening te organiseren. Daarmee ondersteunt Solido de digitale infrastructuur die nodig is voor een betrouwbare, veilige en toegankelijke dienstverlening. Het maatschappelijk belang van Solido ligt in het versterken van de uitvoeringskracht en digitale weerbaarheid van lokale overheden.

Ontwikkelingen en risico's
Met de ver-Saasing van het applicatielandschap van de deelnemers staat Solido voor een aantal uitdagingen. Solido zal zich kennismatig en organisatorisch verder moeten ontwikkelen in cloud-oplossingen en bevindt zich in een transitie van beheer- naar dienstverlenende organisatie. De voornaamste risico's zijn oplopende kosten door het verschil in tempo bij de uitvoering van de ver-Saasing tussen deelnemers en het niet behalen van ambities rondom de afbouw van het VMware-platform.

14. Historisch Centrum Limburg (HCL)		
Programma	0. Bestuur en ondersteuning	
Vestigingsplaats	Maastricht	
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijk portefeuillehouder is lid van het algemeen bestuur.	
Financieel belang	€ 81.425	
Begroting – Verwacht financieel resultaat	0	
Balans	2026	2027
Verwacht eigen vermogen	€ 1.596.056	€ 2.040.791
Verwacht vreemd vermogen	€ 1.064.573	€ 5.768.137

Bedrijfsactiviteiten
Het Historisch Centrum Limburg verzamelt, beheert en geeft toegang tot archieven en collecties van Limburgse overheidsinstellingen en particulieren. Het HCL beschikt over 24 kilometer archief, waaronder overheidsarchieven en belangrijke particuliere archieven.
Ontwikkelingen en risico's

Het Historisch Centrum Limburg (HCL) staat in 2027 voor een ingrijpende transitie: de nieuwe Archiefwet treedt in werking, het Rijk treedt uit de Gemeenschappelijke Regeling en de organisatie moet na aanzienlijke schaalvergroting intern op orde komen. HCL zet in op digitalisering via het e-depot als regionale nutsfunctie. Het voornaamste risico betreft het groeitempo van de e-depot inkomsten, terwijl de organisatie tegelijkertijd een zwaar beroep wordt gedaan door de samenloop van interne harmonisatie, nieuwe wetgeving en een groter deelnemersveld.

Deelnemingen

IBA Parkstad BV	
Programma: 0. Bestuur	
Vestigingsplaats	Heerlen
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Voerendaal participeert voor € 374 in het totale aandelenkapitaal (€ 20.776) van de BV. Voor de looptijd van de BV dragen partijen € 47 mln. bij: de bijdrage van Voerendaal is maximaal € 852.409 over de looptijd van IBA.

Bedrijfsactiviteiten
Invulling te geven aan de transformatie-/herstructureringsopgaven van Parkstad Limburg via de realisatie en ontwikkeling van de Internationale Bau Ausstellung Parkstad 2020/2021.

IBA fungeert hierbij primair als kwaliteitsmachine voor de verbetering van initiatieven. De eerste open oproep van IBA Parkstad heeft gelopen tot en met 15 december 2014. In deze oproep zijn bijna 300 project-ideeën ingediend, die door de curator-directeur en het Q-team gewaardeerd. Eind 2017 maakten 50 projecten onderdeel uit van het IBA Uitvoeringsprogramma. Eind 2022 is een aantal projecten reeds geheel gerealiseerd en afgewikkeld, een aantal lopen nog een aantal jaren door. Eind 2025 is afronding van de IBA BV in volle gang, allereerst met afronding subsidies van de projecten, vervolgens vindt in 2026 de (voorbereiding van de) liquidatie van de BV plaats.

Ontwikkelingen en risico's
Doordat in het verleden reeds afschrijving van het aandelenpakket heeft plaats gevonden, is het risico nihil tenzij deze onderneming extra bijdragen vraagt bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV. Het risico dat dit gebeurd is zeer gering.

NV Reinigingsdiensten Rd4	
Programma: 7. Volksgezondheid en milieu	
Vestigingsplaats	Heerlen
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor Milieu is lid van de Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente is houder van 1.188 aandelen van € 4,54 per aandeel (totaal € 5.391 boekwaarde).

Bedrijfsactiviteiten
De naamloze vennootschap heeft als doel het tot stand brengen van een doelmatige-, milieuhygiënische-, verantwoorde- en marktconforme inzameling van bedrijfsafval. Daarnaast houdt de vennootschap zich bezig met vegen van wegen en bedrijfsterreinen en -hallen, rioolreiniging en – inspectie, gladheidsbestrijding.

De NV Reinigingsdiensten Rd4 verzorgt de inzameling en verwerking van bedrijfsafvalstoffen en het adviseren op het gebied van afval/milieubeleid. Daarnaast verzorgt de NV reinigingstaken voor bedrijven.

Ontwikkelingen en risico's
Rd4 blijft investeren in een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering. De vergroening van het wagenpark en de verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering vormen hierbij een belangrijk speerpunt en worden actief meegenomen in de marktbenadering richting klanten.
De markt waarin de nv opereert blijft in beweging. Ontwikkelingen op het gebied van verwerkingscapaciteit, recyclingmogelijkheden en markttarieven kunnen invloed hebben op de bedrijfsvoering en de financiële resultaten van de vennootschap. Daarnaast blijft de concurrentiepositie afhankelijk van marktontwikkelingen binnen de commerciële afval- en reinigingssector.

Het risico ten aanzien van het aandelenkapitaal beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Daarnaast bestaat het risico dat de gemeente extra bijdragen moet betalen bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de nv. Bij uittreden of wijziging van het takenpakket dient door de gemeente een schadeloosstelling plaats te vinden. Bij tegenvallende bedrijfsresultaten kan het dividend onder druk komen te staan.

NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Programma:	
Vestigingsplaats	Maastricht
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, stemrecht De gemeente Voerendaal wordt vertegenwoordigd door de burgemeester in de Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend (4 van de 500 aandelen)

Bedrijfsactiviteiten
Het voorzien van de gehele Limburgse bevolking van zuiver, helder en betrouwbaar drinkwater, tegen een zo laag mogelijke prijs.

Het verzorgen van de drinkwaterproductie, drinkwaterdistributie en het geven van voorlichting op het gebied van drinkwater. Deze activiteiten staan in relatie tot programma "Volksgezondheid en Milieu", specifiek het taakveld 'riolering'. De activiteiten richten zich op het onderhouden, in stand houden en verbeteren van de drinkwatervoorziening.

Ontwikkelingen en risico's
Het risico t.a.v. het aandelenkapitaal beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Verder risico tot het betalen van extra bijdragen bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV.

Enexis Holding N.V.	
Programma:	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Bestuurlijk belang	De gemeente Voerendaal is aandeelhouder van Enexis Holding N.V. De wethouder Duurzaamheid is gemachtigd om de gemeente te vertegenwoordigen in de Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders (BAvA) en VEGAL. De Provincie Limburg is ook aandeelhouder. De Gedeputeerde S.H.M Satijn, belast met de Portefeuille Economie, Financiën en bedrijfsvoering is gemachtigd en benoemt als lid van de aandeelhouderscommissie Enexis Holding N.V.
Financieel belang	Het betreft een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 263.250 (263.250 aandelen van nominaal groot € 1,00). De boekwaarde van de aandelen is € 263.250. De gemeente ontvangt jaarlijks naar rato van het aantal aandelen een dividend. Daarnaast is in 2020 is een converteerbare hybride lening verstrekt aan Enexis voor een bedrag van € 879.363.

Bedrijfsactiviteiten
Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

Conform het in 2022 vastgestelde nieuw strategisch plan is gekozen voor de focus op kerntaken met drie hoofddoelen:

- Sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes.
  Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe;
- Iedereen altijd toegang tot energie
  Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijke kosten;
- Klanten weten wat ze aan Enexis hebben
  Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen

In 2027 zijn de kerntaken en hoofddoelen hetzelfde. De focus komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben:

klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties

Ontwikkelingen en risico's
Het nieuwe strategische plan heeft grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.

Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196. Voerendaal bezit 0,17% hiervan met een nominale waarde van € 263.250. Daarmee zijn op grond van de wet (art. 2:81 BW) de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid jegens Enexis Holding N.V. beperkt tot dit bedrag. Tegenvallende exploitatieresultaten van Enexis hebben een negatief effect op de dividenduitkering zoals jaarlijks wordt ontvangen door de gemeente. Het risico is echter gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer.

Ten aanzien van de verstrekte converteerbare hybride lening is er een risico dat deze lening niet wordt terugbetaald door Enexis, maar wordt omgezet in aandelenkapitaal. Er wordt dan geen rentevergoeding meer ontvangen. Of dit gecompenseerd wordt door een hogere dividenduitkering is op dit moment onzeker.

Nazorg Limburg B.V.	
Programma:	
Vestigingsplaats	Maastricht – Aachen Airport
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor Milieu vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente is houder van 340 aandelen van € 0,45 per aandeel. De boekwaarde van de aandelen is per 31-12-2023 € 0. De gemeentelijke bijdrage is met ingang van 2022 niet meer verschuldigd.

Bedrijfsactiviteiten
Nazorg Limburg beheert in opdracht van haar aandeelhouders de gesloten stortplaatsen in Limburg, ter bescherming van het milieu (waaronder grondwater) en ter voorkoming van negatieve gevolgen van bodemverontreiniging voor toekomstige generaties.
Er zijn géén commerciële doeleinden.

Het beheren van 15 gesloten stortplaatsen in Limburg. Dat beheer omvat onder andere het opsporen, analyseren en managen van milieurisico's van stortplaatsen en andere verontreinigde locaties.

Ontwikkelingen en risico's
Nazorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven.

Het risico is nihil tenzij deze onderneming extra bijdragen vraagt bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de BV. Het risico dat dit gebeurt is zeer gering mede omdat de bedrijfsactiviteiten voornamelijk bestaan uit nazorg.

NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Programma:	
Vestigingsplaats	‘s Gravenhage
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van de Vergadering van Aandeelhouders
Financieel belang	De gemeente is houder van 11.232 aandelen van € 2,50 per aandeel (totaal € 28.078 = boekwaarde).

Bedrijfsactiviteiten
Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut (publieke sector).
Het verzorgen van kredietverlening, beleggingen, advisering, betalingsverkeer en e-banking, gebiedsontwikkeling en vastgoed-ontwikkeling voor en in samenwerking met overheidspartijen. Deze activiteiten staan in relatie tot programma bestuur en dienstverlening van de programmabegroting; specifiek het beleidsveld 'financiering'.

Ontwikkelingen en risico’s
Kredietrisico door gemeenten: Verslechtende gemeentelijke begrotingen verhogen tegenpartij- en portefeuillerisico.

WoonWijzerWinkel Zuid-Limburg B.V.	
Programma:	
Vestigingsplaats	Kerkrade
Bestuurlijk belang	De wethouder Duurzaamheid is lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Voerendaal bezit voor € 995 aan aandelen op een totaal van € 20.000 aan aandelen. Daarnaast wordt jaarlijks een lening verstrekt tot in totaal € 63.000 welke met ingang van 2025 lineair wordt afgelost en uiterlijk op 1-1-2035 geheel is terugbetaald.

Bedrijfsactiviteiten
Bijdragen aan de verduurzamingsopgave van Palet 1.0, 2.0 en 3.0.

- Met de WoonWijzerWinkel wordt beoogd:
- Beschikbaar stellen van één loket voor duurzaamheid in Parkstad;
- Versnellen van de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad in Parkstad;
- Creëren van een fysieke manifestatie van de aanpak PALET;
- Tegengaan van ‘energiearmoede’ (nieuwe segregatie);
- Creëren van kansen op de arbeidsmarkt voor de nieuwe ‘verduurzamers’ (installateurs etc.);

- Professionaliseren van de installatiebranche;
- Ontwikkelen van economisch potentieel voor ondernemers, inclusief MKB;
- Versterken ‘van het groene’ imago van Parkstad;
- Mogelijk uitrollen naar of aansluiten van geheel Zuid-Limburg;

De activiteiten van de WoonWijzerWinkel concentreren zich (vooralsnog) op de regio Parkstad.

Ontwikkelingen en risico’s
In de opstartfase van de BV is een dashboard ontwikkeld met stuurinformatie in afstemming met de reeds beschikbare meetinstrumenten en criteria. Per twee jaar wordt een kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van de WoonWijzerWinkel uitgevoerd.
Parkstad Limburg werkt samen met WoonWijzerWinkel de website Parkstadverduurzaamt.nl verder uit te werken zodat burgers op een centrale pagina terecht kunnen voor informatie over verduurzaming, toegang tot advies en een overzicht treffen van landelijk, provinciale en lokale maatregelen.

In 2023 hebben de Parkstad-gemeenten ieder een deel van hun CDOKE-middelen ter beschikking gesteld aan de WoonWijzerWinkel. De WWW is hiermee met 12 FTE uitgebreid zodat de dienstverlening kan worden uitgebreid en kwalitatief een impuls krijgt. Deze afspraken lopen voor een periode van drie jaar.

Met de WoonWijzerWinkel wordt mogelijk gemaakt dat het economische verdienmodel lokaal verankerd is. De economische omzet in de regio bestaat uit twee delen; materiaalkosten en arbeidskosten. Op basis van het businessplan betekent dit gemiddeld een werkgelegenheid van 100 FTE per jaar binnen de regio. Dat betekent nieuwe kansen voor mensen die nu aan de kant staan, maar ook kansen voor mensen die nu al in die branche werkzaam zijn (bv. omscholing).

Ten aanzien van de risico’s zijn benoemd het ontbreken van (voldoende) klanten, het ontbreken van financieringsmogelijkheden, te sterke concurrentie en het ontbreken van voldoende arbeidskrachten. Hiertegen zijn mitigerende maatregelen voorzien.

Grondbeleid:

Conform de Nota Grondbeleid kiest Gemeente Voerendaal in beginsel bij niet-strategische uitbreidingsgebieden, uitbreidingsgebieden en herstructureringsgebieden voor passief (faciliterend) grondbeleid.

Bij strategische inbreidingsgebieden, uitbreidingsgebieden en herstructureringsgebieden en bij overige (kleinschalige) projecten wordt actief grondbeleid overwogen. Indien bij actief grondbeleid grote bedragen gemoeid zijn en/of aanzienlijke risico's gelopen worden, dan wordt de gemeenteraad betrokken bij het proces.

Er staat nog een kavel aan het Bautseplein (voormalig Cohortplein) te koop en een kavel aan de entree van Lindelaufer Gewande.

Daarnaast verwachten we opbrengsten afkomstig uit de verkoop van grond aan nutsbedrijven, voor uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk.

Openbaarheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden en heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. De Woo heeft als doel de transparantie van de overheid te vergroten door overheidsinformatie beter toegankelijk te maken voor inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden. De wet bevat regels voor zowel de openbaarmaking van informatie op verzoek (passieve openbaarmaking) als de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie uit eigen beweging. De Woo is nog niet volledig in werking getreden.

Passieve openbaarmaking
De Woo kent de mogelijkheid voor iedereen om een verzoek in te dienen om publieke informatie openbaar te maken. De gemeente behandelt deze verzoeken overeenkomstig de wettelijke termijnen en procedure. De behandeling van Woo-verzoeken vraagt een aanzienlijke inzet van de organisatie, met name wanneer sprake is van omvangrijke of complexe verzoeken waarbij grote aantallen documenten moeten worden verzameld, beoordeeld, geanonimiseerd en – indien van toepassing – aan derde-belanghebbenden voor een zienswijze moeten worden voorgelegd.

Het aantal Woo-verzoeken en de complexiteit daarvan laten een stijgende lijn zien. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal ontvangen Woo-verzoeken in de afgelopen jaren.

Jaartal	Woo-verzoeken
2022	8
2023	10
2024	14
2025	26
2026	13*

**Ontvangen Woo-verzoeken tot en met 6 juli 2026.*

In 2027 blijft de gemeente inzetten op een zorgvuldige, tijdige en juridisch juiste afhandeling van Woo-verzoeken. Daarbij wordt blijvend aandacht besteed aan de kwaliteit van de besluitvorming, de vindbaarheid van documenten en een efficiënte inrichting van de werkprocessen.

Actieve openbaarmaking
Naast de passieve openbaarmaking kent de Woo een verplichting tot actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Dit houdt in dat bestuursorganen bepaalde categorieën overheidsinformatie uit eigen beweging openbaar maken, zonder dat hiervoor eerst een Woo-verzoek hoeft te worden ingediend. Deze verplichting wordt stapsgewijs ingevoerd. Per tranche treden meerdere informatiecategorieën waarvoor een actieve openbaarmakingsplicht geldt in werking.

De informatiecategorieën uit de eerste tranche die voor gemeenten reeds in werking zijn getreden, worden overeenkomstig de wettelijke verplichtingen actief openbaar gemaakt. Gemeente Voerendaal voldoet daarmee aan de huidige verplichtingen vanuit de Woo.

Voor de informatiecategorieën uit de volgende tranches worden de voorbereidingen voortgezet. De gemeente werkt daarbij aan de verdere inrichting van de benodigde technische voorzieningen en werkprocessen, zodat bij inwerkingtreding van de volgende tranches tijdig aan de wettelijke verplichtingen kan worden voldaan. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de volgende tranches voor gemeenten in werking zullen treden. De verwachting is dat dit gefaseerd zal plaatsvinden in 2027-2028.

In 2027 blijft de gemeente de ontwikkelingen rondom de Woo volgen en wordt waar nodig uitvoering gegeven aan nieuwe wettelijke verplichtingen. De verdere implementatie van de Woo vindt daarbij plaats binnen de beschikbare capaciteit en de vastgestelde financiële kaders. Eventuele gevolgen van toekomstige ontwikkelingen worden op een passend moment beoordeeld.

Investeringsprogramma:

Inleiding

Het investeringsprogramma geeft inzicht in de voorgenomen investeringen in de begrotingsperiode 2027–2030. Het omvat zowel vervangings- als uitbreidingsinvesteringen en vormt een belangrijk onderdeel van de financiële en strategische sturing. Investeringen hebben directe gevolgen voor de kapitaallasten, de schuldpositie en de uitvoeringscapaciteit van de organisatie.

Financiële effecten

De investeringen leiden tot kapitaallasten die via afschrijving en rente drukken op de exploitatie. Inzicht in deze lasten is essentieel voor een reële begroting.

						bedragen x € 1.000
Investeringskrediet	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**TOTAAL**
Wegen, Groen en Riolering						
Voerendaal Oost - Riolering	3.362	3.183	185			**6.730**
Voerendaal Oost - Verharding	5.512	4.926	303			**10.741**
Voerendaal Oost - Openbaar groen	369	350	20			**739**
Craubeek (STRIP) - Riolering	404	596	812			**1.812**
Craubeek (STRIP) - Groen			184			**184**
Craubeek (STRIP) - Verharding		500	575			**1.075**
Parkeerplaats Aldi, deelgebied B	98					**98**
Miljoen bomenplan (aankoop grond en bomen)	165					**165**
Klimaatmaatregelen Retersbeek	66	264				**330**
Klimaatmaatr (Opsch./Ransd.veld)	379	600				**979**
Vergroten bergingscap. buffer centrum Voerendaal	100	164				**264**
Klimaatmaatregelen wateroverlast Voerendaal	132	132	132	132	132	**660**
OCK aanleg infrastructuur		1.000				**1.000**
OCK watermaatregelen		158				**158**
Herinrichting kruising Putterweg-Retersbekerweg		400				**400**
Mingersborg, upgrade vijfsprong + aanleg fietsstrook		300				**300**
Watertakenplan (klimaatmaatregelen)			100	100	100	**300**
Rijwielpad In de Koning (STRIP 2.0)			53			**53**
Accommodaties						
Joffer verduurzaming	1.545	2.318				**3.863**
Borenburg verduurzaming	739	493				**1.232**
Verduurzamen MFC Ubachsberg	148	0				**148**
Wouves Uitbreiding		750				**750**
Verv (bovenbouw) kunstgrasveld RKVV Voerendaal		417				**417**
Verduurzamen dienstgebouw buitendienst		104		185		**289**
Verduurzamen gymzaal 't Wouves		143				**143**
Verduurzamen gemeentehuis			518			**518**

Verduurzamen pand Kunderhoes			232			**232**
Verduurzamen RKVV Voerendaal			184			**184**
Verduurzamen RKSVB Ubachsberg				182		**182**
Onderwijshuisvesting						
Nieuwbouw basisschool Ubachsberg		500	500	4.300	4.445	**9.745**
Nieuwbouw school Ransdaal		500	500	2.900	3.000	**6.900**
Buitendienst						
Heetwaterunit	25					**25**
Veegmachine		120				**120**
Zitmaaier (begraafplaats)		19				**19**
(kleine) trekker (JD)			66			**66**
Kooimaaier (voetbalvelden)				86		**86**
Overige						
Werkplekconcept	200					**200**
Toeristische bewegwijzeringsborden	26					**26**
Noodstroom aggregaat		100				**100**
Stoelen raadzaal		30				**30**
TOTAAL	**13.270**	**18.066**	**4.364**	**7.885**	**7.677**	**51.261**

Risico's en ontwikkelingen

- **Kostenstijgingen en indexatie:** marktprijzen voor bouw en techniek zijn de laatste jaren flink gestegen en op dit moment lijkt de markt nog niet gestabiliseerd. Budgetten worden waar nodig geactualiseerd.
- **Capaciteit en fasering:** uitvoering vraagt om tijdige beschikbaarheid van projectleiders, ingenieurs en externe partijen. Fasering is afgestemd op haalbaarheid.
- **Rente-ontwikkeling:** hogere rente heeft effect op toekomstige kapitaallasten.
- **Wetgeving en duurzaamheidseisen:** verscherpte eisen (bijv. BENG, stikstof) kunnen leiden tot bijstellingen in ontwerp en uitvoering.

Financiële begroting:

Overzicht baten en lasten

Een totaaloverzicht van de voor de realisatie van de programma's benodigde middelen geeft het volgende beeld:

Begroting 2027 – 2030						*Bedragen x € 1.000*
Programma's	**Lasten 2027**	**Baten 2027**	**Saldo 2027**	**Saldo 2028**	**Saldo 2029**	**Saldo 2030**
Bestuur en ondersteuning	2.677	633	-2.045	-3.158	-3.998	-4.882
Veiligheid en Handhaving	1.907	5	-1.902	-1.959	-2.012	-2.058
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.544	53	-2.491	-2.614	-3.227	-3.259
Economie	203	1	-201	-175	-174	-175
Onderwijs	1.013	243	-771	-813	-890	-827
Sport, cultuur en recreatie	4.289	238	-4.051	-3.950	-3.915	-3.923
Sociaal domein	15.357	3.788	-11.569	-11.737	-10.995	-10.876
Volksgezondheid en milieu	4.581	4.455	-126	-145	-145	-161
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	2.632	742	-1.890	-1.542	-1.331	-1.522
Subtotaal programma's	***35.202***	***10.157***	***-25.045***	***-26.093***	***-26.687***	***-27.683***
Algemene dekkingsmiddelen	99	31.856	31.757	31.707	32.544	33.564
Overhead	7.121	20	-7.101	-6.677	-6.728	-6.514
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	1	0	-1	-1	-1	-1
Saldo van baten en lasten	***42.423***	***42.033***	***-390***	***-1.064***	***-872***	***-634***
Mutaties reserves	4.652	5.691	1.039	1.256	1.290	974
Begrotingssaldi 2027 - 2030	**47.075**	**47.724**	**649**	**192**	**418**	**341**

Geprognotiseerde balans

Geprognotiseerde Balans					
	1-1-2027	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
Activa					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	61.842.772	77.555.303	79.651.080	85.126.887	90.038.586
Financiële vaste activa	1.292.313	1.275.600	1.259.973	1.244.180	1.228.215
Totaal vaste activa	**63.135.085**	**78.830.903**	**80.911.053**	**86.371.067**	**91.266.801**
Vlottende activa					
Onderhanden werk	0	0	0	0	0
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	0	0	0	0	0
Liquide middelen	11.268.000	2.773.000	3.009.000	3.979.000	-1.191.000
Overige vorderingen	0	0	0	0	
Overlopende activa	0	0	0	0	0
Totaal vlottende activa	**11.268.000**	**2.773.000**	**3.009.000**	**3.979.000**	**-1.191.000**
Totaal activa	***74.403.085***	***81.603.903***	***83.920.053***	***90.350.067***	***90.075.801***
Passiva					
Vaste passiva					
Eigen vermogen					
Reserves	27.040.000	26.000.000	24.744.000	23.456.000	22.482.000
Geprognotiseerd resultaat	255.000	649.000	192.000	418.000	341.000
Voorzieningen	4.054.000	3.352.000	3.294.000	2.324.000	2.508.000
Langlopende leningen	34.900.000	44.605.000	49.875.000	55.878.000	62.581.000
Totaal vaste passiva	**66.249.000**	**74.606.000**	**78.105.000**	**82.076.000**	**87.912.000**
Vlottende passiva					
Overige schulden					
Overlopende passiva	8.154.085	6.997.903	5.815.053	8.274.067	2.163.801
Totaal vlottende passiva	**8.154.085**	**6.997.903**	**5.815.053**	**8.274.067**	**2.163.801**
Totaal passiva	***74.403.085***	***81.603.903***	***83.920.053***	***90.350.067***	***90.075.801***

EMU-Saldo

EMU saldo					*Bedragen x € 1.000*	
	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-351	-390	-1.064	-872	-634
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	9.899	15.713	2.096	5.476	4.912
3	Mutatie voorzieningen	524	-702	-58	-970	184
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU saldo (1-2+3-4-5)		**-9.726**	**-16.805**	**-3.218**	**-7.318**	**-4.791**

Begrotingsresultaat voor en na bestemming

Begrotingsresultaat vóór en na reserveringen

Zoals eerder aangegeven sluit de begroting 2027 met een positief resultaat van € 649.000. In dit resultaat zijn ook toevoegingen en onttrekkingen uit reserves verwerkt. Dit noemen we ook wel het begrotingsresultaat na reserveringen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het voorgeschreven om ook het begrotingsresultaat vóór reserveringen inzichtelijk te maken. Het begrotingsresultaat vóór reserveringen bedraagt € 390.000 negatief. Onderstaand overzicht voor de mutaties in reserves geeft het volgende beeld:

Reserveringen/onttrekkingen per programma	Toevoegingen ten laste van de exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van de exploitatie	Mutaties in reserves
Begrotingssaldo 2027 vóór reserveringen			***-389.999***
Programma Bestuur en ondersteuning			
Onttrekking reserve afschrijving, dekking afschrijvingslasten diverse investeringen		98.000	
Onttrekking reserve afschrijving, dekking afschrijvingslast werkplekconcept		20.000	
Onttrekking reserve uitvoeringskracht, dekking personele lasten		300.000	
Onttrekking algemene reserve naar reserve afschrijving		4.500.000	
Toevoeging reserve afschrijving vanuit algemene reserve	4.500.000		
Totaal Bestuur en ondersteuning	**4.500.000**	**4.918.000**	**418.000**
Programma Veiligheid en Handhaving			
Onttrekking reserve overloop, doorontwikkeling BOA's		1.000	
Totaal Veiligheid en Handhaving	**0**	**1.000**	**1.000**
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast mobiliteitsplan		10.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast parkeerplaats Aldi deelgebied B		5.000	
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	**0**	**15.000**	**15.000**
Programma Economie			
Onttrekking algemene reserve, datahub vrijetijdseconomie Limburg		5.000	
Onttrekking reserve overloop, uitvoeringsprogramma VTE		9.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast wandelknooppunten netwerk ZL		6.000	
Totaal Economie	**0**	**20.000**	**20.000**
Programma Onderwijs			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast Cortemich		119.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast Open Club Klimmen		90.000	
Totaal Onderwijs	**0**	**209.000**	**209.000**
Programma Sport, cultuur en recreatie			

Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast verbouwing bibliotheek Voerendaal		6.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast voetbalvelden Klimmen		47.000	
Onttrekking reserve afschrijving, Open Club Klimmen		118.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast verzwaren dakconstructie kantine De Joffer		3.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast vervanging veldafrastering hoofdveld RKVVV		3.000	
Onttrekking reserve ruimtelijke ontwikkeling, afschrijvingslast böschke an der Baneberg		7.000	
Onttrekking reserve erfgoed, uitvoeringsprogramma erfgoednota		10.000	
Totaal Sport, cultuur en recreatie	**0**	**194.000**	**194.000**
Programma Sociaal domein			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast 't Wouves		8.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast MFC Ubachsberg		5.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, afschrijvingslast keuken MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast buitenruimte MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve overloop, middelen ondersteuningsaanbod manterzorgers		6.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, jongerenparticipatie		50.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, Pilot Sociaal Beheer OCK		70.000	
Toevoeging algemene reserve, specifieke uitkering bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	152.000		
Totaal Sociaal domein	**152.000**	**145.000**	**-7.000**
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
Onttrekking reserve uitvoeringskracht, dekking personele lasten		183.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast Skaeve Huse		7.000	
Totaal Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	**0**	**190.000**	**190.000**
Totaal mutaties in reserves			***1.039.999***
Begrotingssaldo 2027 na reserveringen			**649.000**

Reserves en voorzieningen

Naast de uitgaven en ontvangsten die via de lopende begroting (de zogenaamde exploitatie) worden verantwoord, wordt ook gewerkt met de zogenaamde reserves en voorzieningen. Dit zijn 'spaarpotjes' van waaruit dekking kan worden voorzien voor lopende uitgaven. De reserves worden beheerd door de gemeenteraad: alle mutaties in reserves behoeven goedkeuring van de gemeenteraad. De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. In de vorige paragraaf zijn de mutaties met betrekking tot reserves voor 2027 afzonderlijk toegelicht. In de voorliggende paragraaf wordt per reserve of voorziening toegelicht wat de stand is per 01-01-2027 de doelstellingen en voorwaarden voor deze reserves zijn opgenomen in de Nota Reserve en Voorzieningen 2026. Tevens wordt het meerjarig verloop van de reserves gepresenteerd.

Algemene reserve per 1 januari 2027		
Naam reserve	Saldo 01-01-2027	Doelstelling
Algemene reserve	10.633.000	Deze reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer) voor het incidenteel opvangen van mogelijke risico's en toekomstige financiële tegenvallers, waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan, zodat de continuïteit van de gemeentelijke taken niet in gevaar komt. Daarnaast kan de algemene reserve uiteraard aangewend worden voor het uitvoeren van beleid.

De omvang van de algemene reserve is ten opzichte van de begroting 2026 (€ 2.420.000) hoger. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door toevoeging van een deel van het rekeningresultaat 2025 (€ 974.000) en een gedeeltelijke toevoeging van de afschrijvingsreserve (€ 1.950.000) en anderzijds door een onttrekking t.b.v. de afhandeling van de kernbudgetten en het coronaherstelplan (€ -22.000), een onttrekking t.b.v. de erfgoednota (€ -200.000), een onttrekking t.b.v. het mobiliteitsplan (€ -32.000), een onttrekking t.b.v. amendement Klimmenderstraat (€ -50.000) en een toevoeging aan de afschrijvingsreserve ten behoeve van het werkplekconcept (€ -200.000).

Voor wat betreft het beleid, (de doelstellingen, de omvang e.d.) van de onderscheiden reserves wordt kortheidshalve verwezen naar de Nota Reserves en Voorzieningen 2019. De actualisatie van deze nota vindt plaats in kwartaal 4 2026.

We kennen de volgende bestemmingsreserves:
De doelstelling en onderbouwing van de reserves is opgenomen in de Nota Reserve en Voorzieningen 2026.

Algemene reserve per 1 januari 2027	
Naam reserve	Saldo 01-01-2027
Algemene reserve	10.633.000

Bestemmingsreserves per 1 januari 2027	
Naam reserve	Saldo 01-01-2027
Overloop	34.000
Ruimtelijke ontwikkelingen	163.000
Sociaal Domein	441.000
Afschrijving	13.470.000
Innovatie	0
Duurzaamheid	309.000
Groen en wegen	500.000
Erfgoed	90.000
Uitvoeringskracht	1.000.000
Leefbaarheidsfonds	400.000
Totaal bestemmingsreserves	**16.407.000**

De omvang van de bestemmingsreserves is ten opzichte van de begroting 2026 afgerond € 1.735.000) hoger. De grootste mutaties betreffen mutaties in de reserve uitvoeringskracht (+ € 1.000.000), Groen en wegen (+ € 500.000), Leefbaarheidsfonds (+ € 400.000), Erfgoed (+ € 90.000), Innvovatiereserve (- € 120.000) en de reserve sociaal domein (- € 145.000).

Voorzieningen zijn gelden waarop een (min of meer zekere) verplichting rust. Deze middelen zijn dus niet vrij te besteden of te bestemmen. De hoogte van de voorziening is onderbouwd met een onderhoudsplanning of verplichting in de vorm van bijvoorbeeld pensioenaanspraken.

Voorzieningen per 1 januari 2027	
Naam voorziening	**Saldo 01-01 2027**
Egalisatie voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.575.070
Vervanging sporttoestellen gymzalen	27.940
Verplichtingen (voormalig) personeel	1.641.232
Dubieuze debiteuren	16.157
Egalisatie voorziening afvalstoffenheffing	131.751
Egalisatie voorziening riolering	661.843
Totaal voorzieningen	**4.053.993**

Het verloop van de reserves en voorzieningen in 2027 is als bijlage in deze begroting toegevoegd.

Bijlagen:

Budgettaire kaders

Uitgangspunten meerjarenbegroting 2027 – 2030.

	2027	2028	2029	2030
Loonontwikkeling	4,2%	4,0%	3,6%	3,5%
Prijsontwikkeling	n.v.t.	2,9%	2,5%	2,6%
Rente in kapitaallasten	1,5%	2%	2%	2%
Gemeentelijke belastingen, leges en rechten:				
– Onroerende zaakbelasting woningen	3%	3%	3%	3%
– Onroerende zaakbelasting niet woningen	3%	3%	3%	3%
– Afvalstoffenheffing en rioolrecht	100% kostendekkend			
Berekening algemene uitkering:				
– aantal inwoners	12.300	12.300	12.300	12.300
– aantal bijstandsontvangers	120	122	123	126
– aantal woonruimten	6.035	6.091	6.147	6.209

Loonontwikkelingen

Om de loonontwikkeling na afloop van de CAO periode op te vangen, wordt in 2027 en volgende jaren rekening gehouden met de CAO-ontwikkeling die in de meicirculaire 2026 gepubliceerd is.

Prijsontwikkelingen

In de begroting 2027-2030 is de stelpost prijsontwikkeling bepaald op de index die in de meicirculaire 2026 gepubliceerd is. Bij de bepaling van de jaarschijf 2027 hebben wij de inschatting gemaakt dat indexering voor het jaar 2027 niet nodig is, aangezien alle budgetten zijn bijgesteld naar het prijspeil van 2027.

Rente in kapitaallasten

Voor de toerekening van rente aan de diverse investeringen is een renteomslagpercentage van 1,5% voor 2027 gehanteerd. Voor de jaren 2028 en verder is de percentage bepaald op 2,0%. Deze berekening komt tot stand op basis van toekomstige investeringen in relatie tot de daarbij horende langlopende geldleningen.

Gemeentelijke belastingen, leges en rechten

In de begroting 2027-2030 is meerjarig uitgegaan van een stijging van de opbrengst onroerendezaakbelasting woningen en niet-woningen van 3%. Afhankelijk van de ontwikkelingen van de WOZ-waarden wordt het tarief voor de onroerendezaakbelasting

zodanig aangepast, dat het uitgangspunt van de geraamde stijging gerealiseerd wordt. De leges voor burgerzaken zijn met 10% geïndexeerd.

Berekening algemene uitkering

De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2026.

Bedragen x € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Algemene Uitkering	27.162	27.240	27.541	28.839
Integratie- en Decentralisatie uitkeringen	1.047	1.041	926	872
	28.209	**28.281**	**28.467**	**29.711**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Nr.	Omschrijving taakveld	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning													
0.1	Bestuur	1.719	-20	1.699	1.655	0	1.655	1.662	0	1.662	1.680	0	1.680
0.2	Burgerzaken	538	-284	255	450	-284	167	483	-284	200	518	-284	234
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	81	-20	61	81	-20	61	81	-20	61	81	-20	61
0.4	Overhead	7.121	-20	7.101	6.677	0	6.677	6.728	0	6.728	6.514	0	6.514
0.5	Treasury	323	-278	45	511	-224	287	75	-238	-164	492	-232	260
0.61	Onroerende zaakbelasting woningen	82	-2.982	-2.900	84	-3.085	-3.000	88	-3.268	-3.180	91	-3.451	-3.360
0.62	Onroerende zaakbelasting niet-woningen	17	-621	-605	17	-640	-623	18	-659	-641	19	-679	-660
0.64	Belastingen overig	16	-7	9	16	-7	9	16	-7	9	16	-7	9
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-28.209	-28.209	0	-28.281	-28.281	0	-28.467	-28.467	0	-29.711	-29.711
0.8	Overige baten en lasten	1	0	1	1.247	0	1.247	2.044	0	2.044	2.876	0	2.876
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	4.652	-5.691	-1.039	60	-1.316	-1.256	3	-1.292	-1.290	0	-974	-974
1. Veiligheid en handhaving													
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.275	0	1.275	1.321	0	1.321	1.366	0	1.366	1.412	0	1.412
1.2	Openbare orde en veiligheid	632	-5	627	644	-5	639	651	-5	646	651	-5	646
2. Verkeer, vervoer en waterstaat													
2.1	Verkeer en vervoer	2.544	-53	2.491	2.666	-53	2.614	3.279	-53	3.227	3.312	-53	3.259
3. Economie													
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	49	-1	47	34	-1	32	34	-1	33	35	-1	33
3.4	Economische promotie	154	-67	87	143	-69	74	141	-69	72	142	-69	73
4. Onderwijs													
4.2	Onderwijshuisvesting	324	-90	234	366	-90	276	393	-90	304	380	-90	290
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	689	-153	536	689	-153	536	739	-153	586	689	-153	536
5. Sport, cultuur en recreatie													
5.1	Sportbeleid en activering	267	0	267	267	0	267	267	0	267	267	0	267
5.2	Sportaccommodaties	925	-215	710	1.172	-274	898	1.180	-274	905	1.184	-274	910
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	686	0	686	286	0	286	293	0	293	286	0	286
5.4	Musea	9	0	9	9	0	9	9	0	9	9	0	9
5.5	Cultureel erfgoed	114	0	114	184	0	184	104	0	104	104	0	104
5.6	Media	360	-21	340	360	-21	339	363	-21	342	362	-21	342
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.927	-3	1.924	1.969	-3	1.966	1.996	-3	1.994	2.007	-3	2.004

Nr.	Omschrijving taakveld	Begroting 2027 Lasten	Baten	Saldo	Begroting 2028 Lasten	Baten	Saldo	Begroting 2029 Lasten	Baten	Saldo	Begroting 2030 Lasten	Baten	Saldo
6. Sociaal Domein													
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.398	-988	1.410	2.369	-896	1.473	2.399	-851	1.548	2.391	-855	1.536
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	742	-4	738	742	-4	738	736	-4	732	736	-4	732
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	199	0	199	199	0	199	199	0	199	199	0	199
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	369	0	369	369	0	369	369	0	369	369	0	369
6.3	Inkomensregelingen	4.022	-2.639	1.383	4.022	-2.639	1.383	4.022	-2.639	1.383	4.022	-2.639	1.383
6.4	WSW en beschut werk	1.010	0	1.010	1.026	0	1.026	973	0	973	893	0	893
6.5	Arbeidsparticipatie	120	0	120	120	0	120	120	0	120	120	0	120
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	615	-32	583	623	-33	589	629	-35	595	639	-37	603
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)	1.843	-125	1.718	1.843	-125	1.718	1.080	-125	955	1.044	-125	919
6.712	Begeleiding (WMO)	384	0	384	384	0	384	384	0	384	384	0	384
6.713	Dagbesteding (WMO)	309	0	309	309	0	309	309	0	309	309	0	309
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	18	0	18	18	0	18	18	0	18	18	0	18
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	2.307	0	2.307	2.388	0	2.388	2.388	0	2.388	2.388	0	2.388
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	502	0	502	505	0	505	505	0	505	505	0	505
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	62	0	62	62	0	62	62	0	62	62	0	62
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.791	PGB WMO	187	0	187	187	0	187	187	0	187	187	0	187
6.792	PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.821	Jeugdbescherming	41	0	41	41	0	41	41	0	41	41	0	41
6.822	Jeugdreclassering	41	0	41	41	0	41	41	0	41	41	0	41
6.91	Coördinatie en beleid WMO	115	0	115	115	0	115	115	0	115	115	0	115
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	75	0	75	75	0	75	75	0	75	75	0	75
7. Volksgezondheid en milieu													
7.1	Volksgezondheid	891	0	891	891	0	891	891	0	891	891	0	891
7.2	Riolering	1.744	-2.383	-639	1.865	-2.474	-609	2.156	-2.766	-610	2.105	-2.699	-594
7.3	Afval	1.611	-2.047	-436	1.623	-2.070	-446	1.646	-2.092	-446	1.649	-2.095	-446
7.4	Milieubeheer	314	0	314	314	0	314	314	0	314	314	0	314
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	20	-25	-5	20	-25	-6	20	-25	-5	20	-25	-5
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing													
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.737	-302	1.435	1.449	-26	1.422	1.342	-26	1.315	1.342	-26	1.315
8.3	Wonen en bouwen	895	-440	455	825	-705	120	830	-815	15	836	-630	206
Totalen baten en lasten per taakveld		***47.075***	***-47.724***	***-649***	***43.330***	***-43.523***	***-192***	***43.864***	***-44.282***	***-418***	***44.821***	***-45.161***	***-341***

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht geraamde incidentele lasten en baten begroting 2027 – 2030	2027		2028		2029		2030	
	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat
Programma Bestuur en ondersteuning								
Branding	50							
Informatiehuishouding op orde	288							
Implementatie nieuw financieel systeem tlv res uitvoeringskracht	160							
Uitvoeringskracht	140		140		250			
Mutatie reserves:								
SPUK bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne; storting in AR	152		60					
Sloop en afboeken boekwaarde psz Ransdaal t.l.v. AR						61		
Mutaties tlv reserve uitvoeringskracht		483		247		250		
Programma Veiligheid en Handhaving								
N.v.t.								
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat								
N.v.t.								
Programma Economie								
N.v.t.								
Programma Onderwijs								
Sloop en afboeken boekwaarde psz Ransdaal t.l.v. AR					61			
Programma Sport, cultuur en recreatie								
Deelname interreg project ViaVia t.l.v. AR	31							
Organisatie OLS 2027	400							
Dag van de ondernemer	15							
Programma Sociaal domein								
SPUK bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	400	552	400	460	400	400	400	400
Huisvesting bijzondere doelgroepen	100							
Programma Volksgezondheid en milieu								
N.v.t.								
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing								
Projectleiding masterplan wonen / duurzaamheid tlv reserve uitvoeringskracht	183		107					
Totaal	**1.919**	**1.035**	**707**	**707**	**711**	**711**	**400**	**400**
Saldo	**-884**		**0**		**0**		**0**	

Toelichting

Branding

De incidentele middelen zijn bestemd voor de ontwikkel- en implementatiefase van Branding Voerendaal. Het budget wordt ingezet voor het eenmalig bepalen van de merkwaarden en het uitwerken van de brandingaanpak.

Informatiehuishouding op orde

Om efficiënt en effectief te functioneren, moet de informatiehuishouding van de gemeente Voerendaal op orde zijn. We moeten techniek en informatie structureren en verbeteren, daarnaast verantwoordelijkheden ten aanzien van informatievoorziening herstructureren en Informatiemanagement verschuiven van operationele naar tactische en strategische taken. Deze incidentele kosten komen deels ten laste van de reserve uitvoeringskracht.

Implementatie nieuw financieel systeem

In 2027 wordt gestart met de voorbereidingen voor de invoering van een nieuw financieel systeem, dat in 2028 in gebruik moet worden genomen. De incidentele kosten voor interne projectleiding worden gedekt vanuit de reserve uitvoeringskracht.

Uitvoeringskracht

De middelen worden ingezet voor een afgebakend pakket aan tijdelijke en aanvullende maatregelen, gericht op het vergroten van de incidentele capaciteit, het verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de implementatie van nieuwe werkwijzen en systemen. De middelen zijn bedoeld voor de tijdelijke versterking en ontwikkeling van de organisatie en niet voor de structurele bekostiging van reguliere taken. Deze kosten worden gedekt vanuit de reserve uitvoeringskracht.

Sloop en afboeken boekwaarde psz Ransdaal

In 2022 heeft de gemeenteraad besloten sloop en het afboeken van de peuterspeelzaal in Ransdaal. Deze kosten worden gedekt vanuit de algemene reserve.

Deelname interreg project ViaVia

Dit betreft de deelname aan de Interreg Euregio Maas-Rijn aanvraag "ViaVia" voor het zichtbaar en beleefbaar maken van de Romeinse Villa Voerendaal, onder voorwaarde van cofinanciering regiodeal.

Organisatie OLS 2027

Schutterij Sint Hubertus uit Ubachsberg heeft in 2026 het Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS) in Melick gewonnen. Dit betekent dat de Gemeente Voerendaal in 2027 gastheer is voor de organisatie van het OLS 2027. Om de organisatie van dit grote evenement mogelijk te maken is er voor 2027 incidenteel budget voorzien.

Dag van de ondernemer

De Dag van de Ondernemer is een jaarlijks landelijk initiatief van MKB-Nederland waarmee ondernemers worden gewaardeerd voor hun bijdrage aan werkgelegenheid, innovatie en de lokale economie.
Aanleiding hiervoor was onder meer de wens om de samenwerking tussen ondernemersverenigingen te versterken. Door deze dag stimuleren wij netwerkontwikkeling tussen ondernemers onderling en ondernemers en de gemeente.

SPUK bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

Voor sommige taken ontvangen gemeenten een specifieke uitkering (SPUK). De kosten verantwoorden gemeenten via de SISA bijlage op basis waarvan afrekening plaatsvindt. Vanwege deze afrekening kunnen gemeenten de baten en lasten budgettair neutraal in de begroting ramen. Zolang gemeenten zowel de baten als de lasten als incidenteel (of beide structureel) ramen heeft dit geen effect op het structureel saldo. De afgelopen jaren mochten gemeenten echter eventuele overschotten voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen houden. Onze toezichthouder is van mening dat het hier om een tijdelijke taak gaat. Dit betekent dat de overschotten incidenteel van aard zijn en dat wanneer een gemeente een overschot raamt zij de baten en lasten moet opnemen in het overzicht van incidentele baten en lasten.
Onze verwachting is dat deze uitkering terug gaat lopen totdat deze budgettair neutraal is. Om een en ander toch inzichtelijk te maken, is voor gekozen om zowel de baten als de lasten incidenteel op te nemen in de begroting 2026. Het verschil tussen baten en lasten storten wij in de algemene reserve, waardoor deze nu budgettair neutraal verwerkt wordt.

Huisvesting bijzondere doelgroepen

De gemeente Voerendaal heeft de wettelijke plicht om doelgroepen op te vangen om een eerste aanzet te maken is hier incidenteel €100.000 voorzien.

Projectleiding masterplan wonen / duurzaamheid

Voor de uitvoering van het project masterplan wonen, wordt externe projectleiding ingehuurd. Deze kosten komen ten laste van de reserve uitvoeringskracht.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Overzicht Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves								
	2027		2028		2029		2030	
	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat
Reserve afschrijving		549		919		974		974
Totaal	0	549	0	919	0	974	0	974
Saldo	549		919		974		974	

Recapitulatie begrotingsevenwicht

Bedragen × € 1.000

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Totaal	waarvan: incid.	struct.	Totaal	waarvan: incid.	struct.	Totaal	waarvan: incid.	struct.	Totaal	waarvan: incid.	struct.
Lasten												
Programma Bestuur en ondersteuning	9.898	638	9.260	10.739	140	10.599	11.196	250	10.946	12.287	0	12.287
Programma Veiligheid en Handhaving	1.907	0	1.907	1.964	0	1.964	2.017	0	2.017	2.063	0	2.063
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	2.544	0	2.544	2.666	0	2.666	3.279	0	3.279	3.312	0	3.312
Programma Economie	203	0	203	177	0	177	175	0	175	177	0	177
Programma Onderwijs	1.013	0	1.013	1.055	0	1.055	1.132	61	1.071	1.069	0	1.069
Programma Sport, cultuur en recreatie	4.289	446	3.843	4.247	0	4.247	4.213	0	4.213	4.220	0	4.220
Programma Sociaal domein	15.357	0	15.357	15.434	0	15.434	14.649	0	14.649	14.535	0	14.535
Programma Volksgezondheid en milieu	4.581	500	4.081	4.714	400	4.314	5.028	400	4.628	4.980	400	4.580
Progr. Volkshuisv., leefomgeving en stedelijke vernieuwing	2.632	183	2.449	2.273	107	2.166	2.172	0	2.172	2.178	0	2.178
Totaal lasten (A)	***42.423***	***1.767***	***40.656***	***43.270***	***647***	***42.623***	***43.861***	***711***	***43.150***	***44.821***	***400***	***44.421***
Baten												
Programma Bestuur en ondersteuning	32.441	0	32.441	32.540	0	32.540	32.943	0	32.943	34.384	0	34.384
Programma Veiligheid Handhaving	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	53	0	53	53	0	53	53	0	53	53	0	53
Programma Economie	69	0	69	71	0	71	71	0	71	71	0	71
Programma Onderwijs	243	0	243	243	0	243	243	0	243	243	0	243
Programma Sport, cultuur en recreatie	238	0	238	298	0	298	298	0	298	298	0	298
Programma Sociaal domein	3.788	0	3.788	3.697	0	3.697	3.654	0	3.654	3.659	0	3.659
Programma Volksgezondheid en milieu	4.455	552	3.903	4.569	460	4.109	4.883	400	4.483	4.819	400	4.419
Progr. Volkshuisv., leefomgeving en stedelijke vernieuwing	742	0	742	731	0	731	841	0	841	656	0	656
Totaal baten (B)	***42.033***	***552***	***41.481***	***42.206***	***460***	***41.746***	***42.989***	***400***	***42.589***	***44.187***	***400***	***43.787***
Saldo van baten en lasten	***-390***	***-1.215***	***825***	***-1.064***	***-187***	***-877***	***-872***	***-311***	***-561***	***-634***	***0***	***-634***
Stortingen in reserves **(C)**	4.652	4.652	0	60	60	0	3	0	3	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves **(D)**	5.691	5.142	549	1.316	397	919	1.292	318	974	974	0	974
***Geraamd resultaat* (B+D)-(A+C)**	***649***	***-725***	***1.374***	***192***	***150***	***42***	***418***	***7***	***410***	***341***	***0***	***340***
Totaal structurele lasten		**40.656**			**42.623**			**43.153**			**44.421**	
Totaal structurele baten		**42.030**			**42.665**			**43.563**			**44.761**	
Structurele baten -/- structurele lasten		**1.374**			**42**			**410**			**340**	

Verplichte BBV beleidsindicatoren

Het BBV schrijft voor dat de begroting een uniforme set aan beleidsindicatoren bevat. Een aantal hiervan berekenen wij ieder jaar zelf:

Formatie; fte per 1.000 inwoners	9,3	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.
Bezetting; fte per 1.000 inwoners	9,3	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is uit het formatieplan.
Apparaatskosten; kosten per inwoner	€ 1.205	Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur; kosten als % van totale loonsom + totale kosten van inhuur	6,1%	
Overheadkosten; % van totale lasten	16,96%	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Het overige deel van deze beleidsindicatoren worden gedownload vanuit waarstaatjegemeente.nl:

Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | 2021 - 2025

Meer info

Misdrijven
Voerendaal, per 1.000 inwoners

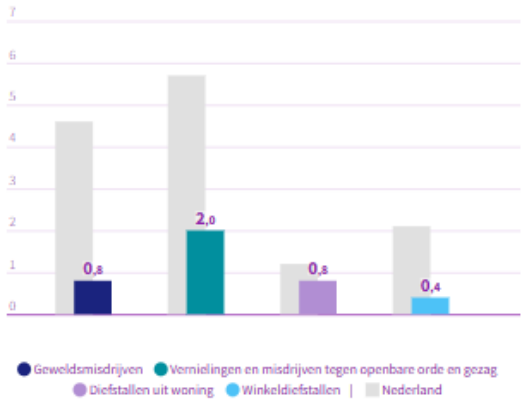

CBS | 2025

Meer info

Economie

Functiemenging

34,1%
Voerendaal

54,5%
Nederland

Meerdere bronnen | 2024
Meer info

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

178,5
Voerendaal

191,4
Nederland

LISA | 2024
Meer info

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

11,1
Voerendaal

6,7
Nederland

DUO/Ingrado | 2024
Meer info

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

16
Voerendaal

28
Nederland

DUO/Ingrado | 2024
Meer info

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,8%
Voerendaal

2,3%
Nederland

DUO/Ingrado | 2024

Meer info

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

39,6% Voerendaal

42,5% Nederland

Gezondheidsmonitor | 2024

Meer info

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

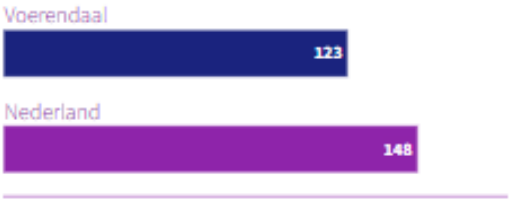

CBS | 2024

Meer info

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

38,9% Voerendaal

42,5% Nederland

Klimaatmonitor | 2024

Meer info

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde

x €1.000

CBS | 2022 - 2026

Meer info

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

434,0 Voerendaal

850,2 Nederland

Meerdere bronnen | 2024

Meer info

Jongeren met een delict voor de rechter

0% Voerendaal

1% Nederland

CBS | 2015

Meer info

Achterstand onder jeugd

Voerendaal

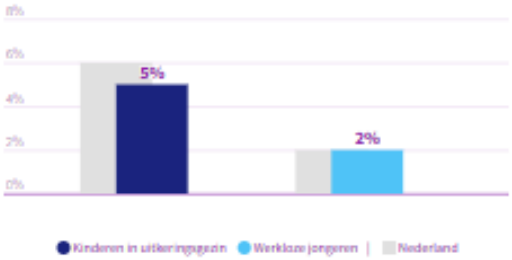

CBS | 2024

Meer info

Netto arbeidsparticipatie

70,9% Voerendaal

73,2% Nederland

CBS | 2025

Meer info

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

CBS | 2025

Meer info

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

Voerendaal	Nederland
1,7	8,4

BAG/ABF | 2024

Meer info

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Voerendaal	Nederland
223,4	217,8

CBS | 2025

Meer info

Demografische druk

CBS - ABF | 2026

Meer info

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

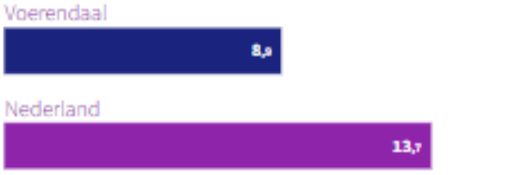

CBS | 2025

Meer info

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

Voerendaal	Nederland
€ 1.286	€ 993

COELO | 2026

Meer info

Jongeren met jeugdbescherming

Voerendaal	Nederland
0,9%	1,2%

CBS | 2021

Meer info

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Voerendaal	Nederland
€ 1.346	€ 1.091

COELO | 2026

Meer info

Jongeren met jeugdreclassering

Voerendaal	Nederland
x	0,4%

CBS | 2025

Meer info

Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo
per 10.000 inwoners

Voerendaal	Nederland
800	720

CBS GMSD Wmo | 2025

Meer info

Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene reserve				
Stand per 1 januari	10.632.534	6.279.534	6.334.534	6.275.977
Toevoegingen	152.000	60.000	2.500	0
Onttrekkingen	-4.505.000	-5.000	-61.057	0
Stand per 31 december	6.279.534	6.334.534	6.275.977	6.275.977
Reserve overloop				
Stand per 1 januari	34.283	18.904	13.275	13.275
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-15.379	-5.629	0	0
Stand per 31 december	18.904	13.275	13.275	13.275
Reserve Ruimtelijke ontwikkelingen				
Stand per 1 januari	163.263	156.504	149.745	142.986
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-6.759	-6.759	-6.759	0
Stand per 31 december	156.504	149.745	142.986	142.986
Reserve sociaal domein				
Stand per 1 januari	440.840	318.240	265.640	265.640
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-122.600	-52.600	0	0
Stand per 31 december	318.240	265.640	265.640	265.640
Reserve Afschrijving				
Stand per 1 januari	13.469.504	17.420.948	16.501.808	15.527.324
Toevoegingen	4.500.000	0	0	0
Onttrekkingen	-548.556	-919.140	-974.484	-974.484
Stand per 31 december	17.420.948	16.501.808	15.527.324	14.552.840
Reserve duurzaamheid				
Stand per 1 januari	308.792	308.792	308.792	308.792
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	308.792	308.792	308.792	308.792
Reserve Groen en Wegen				
Stand per 1 januari	500.000	500.000	500.000	500.000
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	500.000	500.000	500.000	500.000
Reserve Erfgoed				
Stand per 1 januari	90.000	80.000	0	0
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-10.000	-80.000	0	0
Stand per 31 december	80.000	0	0	0

Reserve Uitvoeringskracht				
Stand per 1 januari	1.000.000	517.100	270.100	20.100
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-482.900	-247.000	-250.000	0
Stand per 31 december	517.100	270.100	20.100	20.100
Reserve Leefbaarheidsfonds				
Stand per 1 januari	400.000	400.000	400.000	400.000
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	400.000	400.000	400.000	400.000

Overzicht voorzieningen

Voorzieningen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Onderhoud gem. gebouwen				
Stand per 1 januari	1.575.070	947.841	856.159	1.039.828
Toevoegingen	585.186	585.186	585.186	585.186
Onttrekkingen	-1.212.415	-676.868	-401.517	-367.720
Stand per 31 december	947.841	856.159	1.039.828	1.257.294
Vervanging sporttoestellen gymzalen				
Stand per 1 januari	27.940	26.087	35.824	46.324
Toevoegingen	12.000	12.000	12.000	12.000
Onttrekkingen	-13.853	-2.263	-1.500	-1.500
Stand per 31 december	26.087	35.824	46.324	56.824
Verplichting personeel uit dienst				
Stand per 1 januari	1.641.232	1.618.232	1.595.232	596.154
Toevoegingen	14.000	14.000	14.000	14.000
Onttrekkingen	-37.000	-37.000	-1.013.078	-37.000
Stand per 31 december	1.618.232	1.595.232	596.154	573.154
Dubieuze debiteuren				
Stand per 1 januari	16.157	16.157	16.157	16.157
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	16.157	16.157	16.157	16.157
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing				
Stand per 1 januari	131.751	81.751	41.751	21.751
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-50.000	-40.000	-20.000	-20.000
Stand per 31 december	81.751	41.751	21.751	1.751
Egalisatievoorziening riolering				
Stand per 1 januari	661.843	661.843	748.843	603.843
Toevoegingen	0	87.000	0	0
Onttrekkingen	0	0	-145.000	0
Stand per 31 december	661.843	748.843	603.843	603.843

Lijst van afkortingen

Afkorting	Beschrijving
AB	Algemeen bestuur
BAG	Basisadministratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BSO	Buiten schoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Besloten Vennootschap
B&W	Burgemeester en Wethouders
BW	Burgerlijk wetboek
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
DB	Dagelijks Bestuur
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EU	Europese Unie
FTE	Fulltime-equivalent
Fido	Financiering decentrale overheden
GALA	Gezond en actief leven akkoord
GEO	Geografie
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HRM	Human Resource Management
IBA	Internationale Bau Ausstellung
ICT	Informatie en communicatietechnologie
ISD	Intergemeentelijke sociale dienst
IVN	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
IVOR	Integrale Visie Openbare Ruimte
IZA	Integraal Zorg Akkoord
JD	John Deere
LED	Light Emitting Diode
MFC	Multifunctioneel Centrum
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MJOP	Meerjarig Onderhoudsprogramma
NIS2	Network and Information Security directive
NV	Naamloze Vennootschap
OCK	Open Club Klimmen
OV	Openbare verlichting / Openbaar vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
Palet	Parkstad Limburg Energie Transitie
PIOFACH	Personeel Informatievoorziening Organisatie Financiën Administratieve organisatie Communicatie en Huisvesting
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
Psz	Peuterspeelzaal
P&C	Planning en Control

RKSVB	Rooms-katholieke sportvereniging Bernardus
RKVVV	Rooms-katholieke voetbalvereniging Voerendaal
SGOVP	Samen Grip Op Verbonden Partijen
SPUK	Specifieke Uitkering
STRIP	Strategisch investeringsprogramma
SW	Sociale Werkvoorziening
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VRZL	Veiligheids Regio Zuid Limburg
VTH	Vergunning, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WMEBV	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg
WSP	Werkgeversservicepunt Parkstad
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWW	WoonWijzerWinkel
ZL	Zuid-Limburg

Raadsbesluit